

Hlas Nového Mesta

Ročník XXI. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA – NOVÉ MESTO, číslo 11/2011

Správy z radnice

Odštartoval Detský parlament

Cena za architektúru pre Minergo

102 rokov spomienok

Vážení čitatelia,

jedenáste číslo nášho časopisu príde do schránok v čase, keď nás chladné dni a vianočná výzdoba obchodov nenechajú na pochybách, že koniec roka sa blíži. So všetkým zhonom, nákupnou nervozitou, ale aj prípravou plánov na nový rok. Verím, že aj v tomto období sa vám podarí nájsť si chvíľu na čítanie o dianí vo vašom okolí.

Septembrové zastupiteľstvo schválilo niekoľko rozhodnutí, ktoré sa priaznivo prejavia na prevádzke materských a základných škôl. Ak sa podarí úspešne zavŕšiť prácu na projekte Integrovannej stratégie rozvoja, mestská časť získa prostriedky z eurofondov na rozvoj a modernizáciu školských budov i verejných priestranstiev. Obdobie, ktoré je pred nami, však aj tak nebude jednoduché, krátenie iných plánovaných príjmov núti samosprávy sporiť na každom kroku. O to dôležitejšie sú úspechy dosiahnuté rokováním predstaviteľov samosprávy s orgánmi štátnej správy a investormi, vďaka ktorým bude ľahšie financovať niektoré z projektov dôležitých pre komunitu.

V Novom Meste vznikol Detský parlament, a nie je to len hra na demokraciu. Jedenásť zástupcov škôl sa pravidelne bude stretávať na pôde miestneho úradu, aby upozornili na problémy, ktoré trápia ich školy. Podnety od našich najmladších obyvateľov môžu príjemne prekvapiť – nebolo by to prvý raz.

Znovu sa vraciame k téme projektu TEN-T. Prinášame bližšie informácie o priebehu jeho budúcej výstavby na našom území i odpovede tvorcov projektu na najčastejšie kladené otázky.

Nechýba ani rubrika venovaná histórii Nového Mesta, ani životné spomienky niektorého z jeho starších obyvateľov, ktoré ste si obľúbili. Prajem vám, aby ste aj v novembrovom čísle Hlasu Nového Mesta našli zdroj zaujímavého čítania.

Jana Škutková

Z obsahu čísla:

Zo Zátiašia miznú prvé garáže

str. 4

Čo všetko robí stavebný úrad

str. 5

O deťoch zo sveta ticha

str. 7

Zachránili viedenskú električku

str. 11

Otázky a odpovede o výstavbe TEN-T

str. 12

Osudy našich historických krížov

str. 14

Obálka:

Seniorov v Mesiaci úcty
k starším rozveselili najmenší
Snímka František Rajecký

Vydáva Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,

Adresa: Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,

tel.: 02/4925 3424, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

podpredsedníčka: Ing. Jana Škutková,

šéfredaktor: Vladimír Margolien, členovia:

Ing. Branislav Feješ, JUDr. Tomáš Korček,
Ing. arch. Otto Novitzký, Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčin.

Jazyková úprava: PhDr. Viera Vojtková.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: D&D International Slovakia, s.r.o.

Náklad: 21 600 výtlačkov. Číslo 11/2011.
EV 3920/2009

Spojte sa s nami

Máte otázky, pripomienky alebo námety pre Hlas Nového Mesta?

Svoje postrehy nám môžete poslať na e-mail hlas@banm.sk, poštou na adresu Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto, Junácka 1, 832 91 Bratislava, telefonicky na číslo 4925 3241, prípadne zanechať ich v podateľni alebo schránke prístupnej na prízemí miestneho úradu.

Nechodí vám časopis pravidelne?

Odporúčame požiadať o vysvetlenie vášho poštového doručovateľa, lebo distribúciu objednávame poštou na každú adresu v mestskej časti. Zároveň nám prosím oznámte nedostatky mailom na tlac@banm.sk alebo telefonicky na číslo 02/4925 3424, aby sme aj my mohli u dodávateľa požadovať nápravu.

Z rokovania zastupiteľstva

Viac peňazí pre škôlky, priaznivé hospodárenie mestskej časti, zámer obnoviť z eurofondov parky, školy a ihriská. Šieste tohtoročné zasadnutie miestneho zastupiteľstva, ktoré sa konalo v utorok 20. septembra, prinieslo pre občanov mestskej časti Bratislava - Nové Mesto hneď niekoľko dobrých správ.

Na každé dieťa o 50 eur viac

Dotácia, ktorú mestská časť ako zriaďovateľ poskytuje svojim materským školám na prevádzku a mzdy, sa od budúceho roka zvýši. Poslanci to odobrili schválením nového všeobecne záväzného nariadenia. „Dnes je to 1200 eur ročne, po novom to bude už 1250 eur,“ spresnil vedúci oddelenia školstva, kultúry a športu Miestneho úradu Bratislava - Nové Mesto Vladimír Novák.

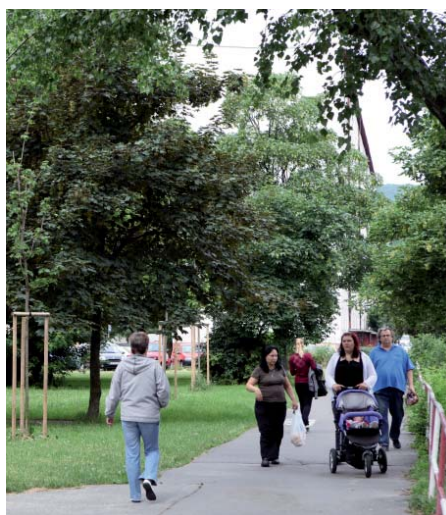

Mestská časť je zriaďovateľom jednástich materských škôl. Starosta Rudolf Kusý zdôvodnil zvýšenie dotácie stú-

pajúcimi cenami energií a problémom s nedostatkom učiteľiek v niektorých škôlkach.

Eurofondy pre školy a parky

Zelenú dostal od poslancov aj návrh Integrovannej stratégie rozvoja mestských oblastí mestskej časti, v rámci ktorej chce Nové Mesto opraviť päť škôl so škôlkami a revitalizovať dva verejné priestory. Náklady sú naplánované na 5,1 milióna eur, takmer päť miliónov chce však mestská časť získať z peňazí Európskej únie –

z Operačného programu Bratislavský kraj.

V školách by sa mali za to opraviť okná, zatekajúce strechy či zastarané osvetlenie. Modernizáciou sa navyše zníži finančná náročnosť prevádzky školy. Ušetrené peniaze budú môcť školy investovať do rozšírenia svojho vybavenia, nákupu učebných pomôcok, kníh či záujmových aktivít žiakov. „Budú využívané výhradne na potreby školy,“ zdôraznil starosta.

Naliehavé úpravy si vyžadujú aj parky Rešetková - Osadná a na Ľudovom námestí. Občanov tu trápi zdevastovaná zeleň, zanedbané chodníky a verejné osvetlenie či chýbajúce viacúčelové ihriská.

Viac sa získalo než míňalo

Poslanci vzali na vedomie aj správu o plnení rozpočtu za prvý polrok 2011. Mestská časť Bratislava - Nové Mesto mala výdavky 5 969 182,62 eur a príjmy 7 678 814,52 eur. Hospodárila tak s prebytkom vo výške 1 709 631,90 eur.

Na záver miestne zastupiteľstvo prijalo uznesenie, v ktorom vyslovilo súhlas so zachovaním polikliniky na Tehelnej ako zdravotníckeho zariadenia.

Ján Borčín

Vzájomné spoznanie odbúra predsudky

Sedemnásteho októbra sme slávnostne odštartovali projekt nazvaný **Spoznajme sa navzájom – vietnamská a slovenská komunita**, podporený dotáciou 20 000 eur z Úradu vlády SR. „Je zameraný na skvalitnenie dialógu medzi vietnamskou a slovenskou komunitou a od začiatku bol aktívne podporovaný predstaviteľmi vietnamskej menšiny,“ povedala autorka projektu PhDr. Alena Schinglerová - do jej kompetencie patria na našom miestnom úrade eurofondy a granty. Na ZŠ Odborárska sa bude realizovať kurz slovenského jazyka a reálií, aby sa zlepšila úroveň slovenčiny u vietnamských detí.

Vzdelávanie bude prebiehať modernými vyučovacími metódami a prispeje k bezproblémovej integrácii minoritnej komunity. Spoločným prínosom bude vybudovanie knižnice so slovenskými aj vietnamskými knihami a časopismi. Zaujímavou aktivitou je zriadenie remeselných dielní, v ktorých budú deti oboch národností spoločne vytvárať výrobky z tradičných materiálov. Projekt **Spoznajme sa navzájom** predpokladá bližšie spoznanie slovenských a vietnamských detí, odbúranie predsudkov a skvalitnenie spolužitia formou porozumenia, tolerance a vzájomného rešpektu.

(red)

Finančné výpomoci pre dôchodcov po novom

Podľa platných zásad poskytne starosta mestskej časti Rudolf Kusý tento rok jednorazovú finančnú výpomoc k vianočným sviatkom osamelým obyvateľom – dôchodcom s výškou dôchodku do 340 eur. Oproti predchádzajúcim rokom prišlo k zmene. Ak má občan o výpomoc záujem, požiada o ňu na Miestnom úrade Bratislava - Nové Mesto, Junácka 1, na odd. sociálnych služieb, 3. poschodie, č. dverí 309, do 11. novembra 2011. Potrebné je predložiť doklad o dôchodku zo sociálnej poisťovne, platný na rok 2011 a vyplniť krátku žiadosť. Bližšie informácie na tel. čísle 49 253 529.

Vladislava Janovičová

Zo Zátiašia mizne neporiadok a prvé garáže

Z mapy Nového Mesta začína miznúť veľká čierna machuľa. Búranie garáží na Zátiaši, ktoré sa v uplynulých rokoch zmenilo na obrovské smetisko a útočisko bezdomovcov, je realitou. V utorok 18. októbra mestská časť spustila prvú etapu akcie, ktorá má tejto problematickej lokalite opäť vrátiť dôstojnú tvár. Ale predovšetkým ju zachrániť – na Zátiaši už totiž tiká doslova časovaná ekologická bomba.

Krátko po deviatej ráno sa bager pustil do prvého torza, ktoré už len sťažka pripomínalo pôvodnú garáž. Vzápätí padali aj ďalšie. Všetko sledovala skupinka občanov, ktorí bývajú v okolitých domoch. To, čo sa tu dialo, im roky strpčovalo život. *„Jedna veľká katastrofa! Často sa odtiaľto šíril neskutočný smrad, po okolí behali túlavé psy a mačky, človek sa sem bál vkročiť... Je dobré, že sa s tým začalo niečo robiť,“* pochvaľuje si jeden z nich.

Ako bumerang

Problémy sa sem vždy vracali ako bumerang. Hoci sa v uplynulých rokoch minulo viac ako 2,5 milióna korún na vyčistenie lokality, prešlo pár mesiacov a tony všakovakého odpadu boli zase späť. Razantné riešenie na Zátiaši sa však roky odkladalo – s argumentom, že raz, keď sa tu bude realizovať plán výstavby cesty spájajúcej Tomášikovu s Račianskou, všetko zlé odtiaľto aj tak zmizne. Nové vedenie Nového Mesta však už čakať odmietlo. *„Mestská časť musí chrániť svojich obyvateľov, a zároveň robiť všetko pre zlepšenie stavu,*

nielen problém odsúvať,“ vyhlásil starosta Rudolf Kusý.

Z jeho iniciatívy mestská časť oslovila všetkých vlastníkov troch stoviek miestnych garáží anketou, či ich užívajú a či súhlasia s odstránením. Zhruba stovka súhlasila, ďalší sa pridávajú postupne, niektorí si vzali ešte čas na rozmyslenie. *„Všetky náklady spojené so zbúraním garáží, ako aj iné poplatky, prebrala na seba mestská časť,“* hovorí vedúci oddelenia verejného poriadku miestneho úradu Ivan Svetlovský.

Práca pre bezdomovcov

Mnohé z garáží, ktoré už zo Zátiašia zmizli, slúžili bezdomovcom ako prýbyť-

ky. Tí mali dostatok času na to, aby ich pred samotným búraním opustili. Mestská časť im poskytla aj zoznam ubytovní pre sociálne odkázaných, kde sa môžu ubytovať za symbolický poplatok. Zrobiť si naň budú môcť priamo na Zátiaši. *„Dostanú prácu. Chceme ich pri čistení tejto lokality zapojiť do separovania odpadu. Pomôžeme im takto, aby si mohli financovať dôstojné bývanie,“* avizuje starosta Kusý.

V prvej etape mestská časť rozhodla o odstránení zhruba 40 tzv. „prenosných“ garáží, ktorých majitelia dali súhlas, alebo o ich osude rozhodol statik. Lokalita bude navyše fyzicky zabezpečená tak, aby sa z nej opäť nestala čierna skládka.

Ján Borčín

Poradenské centrum pre otázky práva EÚ

Slovenskí občania a organizácie môžu od začiatku októbra 2011 využívať bezplatné právne poradenstvo Eurolegis. Jeho cieľom je poskytnúť rýchly prístup k informáciám o práve Európskej únie a jeho uplatňovaní na Slovensku. Môže pomôcť občanom v konkrétnych životných situáciách, ako je štúdium, práca či podnikanie v Európskej únii. Občania a organizácie sa s právnymi otázkami môžu obrátiť na Eurolegis buď e-mailom na adrese eurolegis@europa.sk, alebo si na telefónnom čísle 02/5443 1718 môžu dohodnúť osobné stretnutie v Európskom informačnom centre na Palisádach 29 v Bratislave.

(red)

Deti zbavíme azbestu

V Novom Meste je po celé desaťročia „horúcim zemiakom“ oprava strechy na Základnej škole s materskou školou na Odborárskej ulici. Pôvodná eternitová strecha obsahuje azbest, a tak sa tu deti zdržiavajú veľkú časť dňa v zdraví škodlivom prostredí.

Nielen ako starosta, aj ako rodič a bývalý pedagóg som veľmi dobre chápal, že takto to ďalej fungovať nemôže, zdravie detí jednoducho musí byť prvoradé. Získať prostriedky na opravu v dnešnej ekonomickej situácii však bolo neskutočne náročné. Stálo to množstvo energie, hodiny rokovania a desiatky stretnutí, aby ministerstvo školstva uvoľnilo prostriedky práve na túto konkrétnu opravu. Som

nesmierne rád, že sme nakoniec vybojovali pozitívny výsledok a samospráva Nového Mesta získala 118 tisíc eur, v starej mene viac než 3 aj pol milióna korún, na výmenu strechy. Pravda, nebude to jednoduché ani bezproblémové. Peniaze boli pridelené z tohtoročného rozpočtu a stavebné práce sa musia uskutočniť do konca kalendárneho roka. Znamená to extrémne rýchlu prípravu a realizáciu rekonštrukcie. Nepôjde to, žiaľ, ani bez dočasného prerušenia prevádzky školy, ktoré na rozdiel od žiakov rodičov asi nepoteší. No pre celé nasledujúce generácie detí to prinesie zdravé prostredie.

Rudolf Kusý

Spoznaťte miestny úrad

V našom seriáli vám poradíme, na koho sa obrátiť v konkrétnej záležitosti v prípade, že na miestnom úrade potrebujete niečo vybaviť.

Oddelenie územného konania a stavebného poriadku

Od začiatku mája 2003 je mestská časť aj sídlom stavebného úradu. Znamená to, že okrem originálnych kompetencií pribudli mestskej časti aj niektoré úkony, ktoré dovtedy vykonávala štátna správa. V rámci preneseného výkonu štátnej správy koná stavebný úrad v oblasti umiestňovania, povoľovania a kolaudovania stavieb podľa základného stavebného predpisu – zákona č. 50/1976 Zb. o územnom konaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Stavebný úrad rozhoduje o umiestnení stavieb, využití územia, o chránenom území alebo o ochrannom pásme, o stavebnej uzávere. Vedie stavebné konania, pripravuje a vydáva stavebné povolenia, povoľuje zmeny stavieb pred dokončením a terénne úpravy. Ďalej pripravuje a vydáva kolaudačné rozhodnutia, časovo obmedzené povolenia na predčasné užívanie stavieb, povolenia na skúšobnú prevádzku, rozhodnutia o povolení zmeny v užívaní stavieb aj rozhodnutia o odstránení stavieb. Nariaďuje údržbu stavieb, vykonanie nevyhnutných úprav či zabezpečovacích prác, napokon aj vypratanie stavby, ak bezprostredne ohrozuje životy alebo zdravie osôb. Stavebný úrad tiež rozhoduje o zastavení stavebných prác, ak na stavbe zistí závalu. Stavebný úrad prerokováva priestupky fyzických osôb a správne delikty právnických osôb a navrhuje uloženie sankcií v prípade, že

bol porušený stavebný zákon - stavebník napríklad nedodržiaval povinnosti vyplývajúce zo stavebného povolenia, alebo začal stavbu realizovať bez právoplatného stavebného povolenia. V nevyhnutných prípadoch rozhoduje o opatreniach na susednom pozemku alebo stavbe.

Stavebný úrad ďalej vykonáva štátny stavebný dohľad, ktorého účelom je zabezpečiť odstránenie zistených závad na stavbách. Štátny stavebný dohľad sa zameriava najmä na dodržiavanie povinností vyplývajúcich zo stavebného zákona, jeho vykonávacích a osobitných predpisov, stavebnej disciplíny a kontroly technického stavu stavieb.

Na oddelení pôsobí odborný právny zástupca, ktorý prerokováva priestupky fyzických osôb a správne delikty právnických osôb, vybavuje agendu vyvolávania, zabezpečuje výkon rozhodnutí, zastupuje mestskú časť v konaniach pred súdmi, notárskymi úradmi a orgánmi štátnej správy a poskytuje odborné rady právneho charakteru.

Vedením stavebného úradu v našej mestskej časti je poverená Eva Daňová. Vo funkcii vedúcej je len tri mesiace, v súčasnosti sa orientuje v doterajšej agende stavebného úradu. „Nové Mesto je veľmi atraktívna lokalita na výstavbu,“ vraví. „V našej mestskej časti máme zelené štvrte, lesopark, na Kolibe a Kramároch sú lukratívne pozemky. Stavebný úrad nemôže brániť stavebníkom vo výstavbe na ich vlastných pozemkoch, ak splnia všetky zákonné podmienky. Ale

v žiadnom prípade nebudeme tolerovať nedisciplinovanosť a abnormálne zahusťovanie našej mestskej časti nekontrolovanou výstavbou. Tomu chceme urobiť koniec,“ tvrdí Eva Daňová.

Snahou úradu je v krátkom čase vytvoriť komplexné informácie, ktoré budú verejne prístupné na webovej stránke úradu. Občania tak získajú kvalifikovaný prehľad o podávaní žiadostí a s nimi súvisiacich vyjadreniach príslušných orgánov aj o výške správnych poplatkov.

Zuzana Štefková

TIP PRE VÁS

V prípade, že chcete stavať novú stavbu alebo rekonštruovať existujúcu, a máte problém zorientovať sa v predpisoch, prípadne máte iné otázky týkajúce sa výstavby, môžete sa s dôverou obrátiť na našich pracovníkov, ktorí vám v danej veci odborné poradia.

Oddelenie územného konania a stavebného poriadku sídli na šiestom poschodí miestneho úradu, tel.: 49 253 166, e-mail: stavebne@banm.sk

Miesto, kde sa usadíte

AKCIA 10% ZĽAVA

www.RezidenciaKaskady.sk
Kresánkova ul., Bratislava

0903 755 761-3

rezidencia KASKADY

SKOLAUDOVANÉ

Nové Mesto má nových poslancov

V utorok 27. septembra prevzali menovacie dekréty z rúk starostu Rudolfa Kusého noví poslanci Nového Mesta. Nejde o žiadne personálne „zemetrasenie“ v miestnom zastupiteľstve – v našej mestskej časti historicky prvýkrát zasadal Detský parlament zložený z jedenástich zástupcov základných škôl a gymnázia.

Na pôde miestneho úradu sa budú stretávať každý mesiac a diskutovať o úspechoch, ale aj problémoch, ktoré trápia ich školy. *„Je to dobrá myšlienka. Veríme, že takto prispejeme k lepšiemu životu na našich školách,“* povedal Hlasu Nového Mesta o unikátnom projekte Detského parlamentu jeden z jeho členov, ôsmak Julián zo Základnej školy s materskou školou na Riazanskej ulici.

Už na „ustanovujúcej schôdzi“ Detského parlamentu zavítal medzi žiakov starosta Rudolf Kusý. *„Pýtajte sa na všetko, čo vás zaujíma. Netreba sa hanbiť. Váš názor je pre nás veľmi dôležitý,“* posmelil ich hneď na začiatku. A ubezpečil, že ich podnetom bude pozorne načúvať. Určite nezostanú ležať nepovšimnuté niekde na stole, ale zaradí ich medzi svoje priority.

Vedúci oddelenia školstva Vladimír Novák oboznámil žiakov s fungovaním

miestneho úradu, predstavil im zaujímavosti z histórie aj súčasnosti našej mestskej časti a jej školstva.

A potom už dostali slovo mladí „poslanci“. Z ich slov bolo zrejmé, že osud škôl im nie je ľahostajný. *„Potrebovali by sme vymeniť staré okná za nové, plastové. Prefukuje cez ne. V škole sa preto musí viac kúriť a míňa sa tak viac energie,“* naznačila Viktória zo Základnej školy s materskou školou na Českej ulici. Práve výmena okien, rekonštrukcia ihrísk, učební či toaliet zneli v postrehoch

žiakov najčastejšie. Vedúci oddelenia školstva ich ubezpečil, že obnova škôl je v centre záujmu našej mestskej časti a poodhalil žiakom i ďalšie plány. *„Chceli by sme vytvoriť vlastné centrum voľného času,“* uviedol.

Žiaci sa poťažovali aj na nedostatok učebníc, čo je celoslovenský problém, na jeho riešenie samospráva nemá dosah. Žiakom tak podľa vlastných slov neraz neostáva iné, len si učebnice medzi sebou požičiavať a kopírovať.

Ján Borčín

Pribudli nám ratolesti

Koncom septembra sa v Stredisku kultúry na Vajnorskej opäť stretli najmladší obyvatelia Nového Mesta. Prijemnú atmosféru navodili žiačky zo ZŠ Česká hrou na flautu a precítenou recitáciou.

Dvojmesačný František Neupauer sa chvíľu tváril nespokojne, no keď ho mamička Marianna otočila tak, aby videl, čo sa deje v miestnosti, plač ho rýchlo prešiel. *„Aj keď sú dnes najčastejšími chlapčenskými menami Jakub a Martin, synček je už treťou generáciou Františkov v našej rodine,“* prezradil otecko.

Mládenček Andrejko Bucher cupká popri kočíkoch, v ktorých ležia sestrička Anička a bratranec Viktor. Mamičky - švagriné Mária Bucherová a Zuzana Baničová zvládajú ďalšie detičky v rodine s úsmevom a nadhľadom. *„Človek už vie, do čoho ide, nerieši každú drobnosť,“* tvrdia zhodne.

Zmyslom podujatia je nielen privítať našich najmladších, ale aj dať rodičom možnosť zoznámiť sa medzi sebou.

Veď odteraz sa mnohí budú stretávať na prechádzke s kočíkom, či neskôr na pieskovisku. Napriek čoraz zložitejšej ekonomickej situácii mestská časť podporuje mladé rodiny pri narodení dieťaťa sumou 200 eur a pravidelne sa snaží zvyšovať dotácie na materské školy.

(JŠ), snímky František Rajecký

0 det'och zo sveta ticha

„Privediem vám aj niektorého z našich žiakov? Chcete sa pozhovárať?“ - spýtala sa riaditeľka školy Mgr. Mária Benová, len čo som sa usadila.

Rada by som, vravím, ale... Posunkovú reč neovládám.

„To nič, pomôžem,“ upokojila ma. A už jej nebolo.

Deti ako obrázok. Kristínka reaguje pohotovejšie, má zvyšky sluchu, a tak aj celkom dobre hovorí. Oliver pozorne sleduje posunky pani Benovej, no jeho rozprávanie rozumiem len sčasti. Dozvedela som sa, že Kristínka rada tancuje a najradšej je v školskom bazéne. Pri zmienke o počítači sa trochu zamračila. Oliver má zas šikovné ruky, aj ich v krúžku šikovných rúk využíva, najspokojnejší je vraj na detskom ihrisku. Po večeroch teraz vystrihujú listy z farebných papierov, pripevnia ich na záclony ako jesennú výzdobu.

Z Hrdličkovej ulice, odkiaľ budova školy a internátu presvitá spod korún mohutných stromov, pôsobí Spojená škola

internátna priam honosne. Znútra vidieť, že už naliehavo potrebuje generálku, sídli tu napokon od roku 1960 a roky sú roky... Ešteže sú pomerne dobre vybavení zariadením a učebnými pomôckami. Riaditeľka Benová dobre vie, že mnohé školy sú na tom oveľa horšie. Vraví, že majú šikovného školníka a údržbára, bývalého žiaka. Viacerých z nich zamestnávajú, výhodou je, že sa ľahko dohovoria s deťmi.

Prívlastok „spojená internátna“ značí, že pod strechou školy sú viaceré organizačné zložky, v tomto prípade až štyri. Žijú tu a vzdelávajú sa deti s rozličným postihnutím – predovšetkým sluchovým, no i s narušenou komunikáciou, deti s mentálnym i viacnásobným postihnutím. Dovedna je ich tu 123 a mnohé z nich si vyžadujú individuálnu starostlivosť - najčastejšie logopedickú, no neraz aj špeci-

álne zdravotné terapie. Základnú školu navštevuje 64 detí, ostatné patria ešte do materskej.

„Áno, prichádzajú k nám už trojročné, niektoré nedokážu povedať ani slovo. Preto je lepšie, keď prídu čím skôr, výučba reči sa neskôršie ťažko dobieha,“ vysvetľuje pani Benová.

Už jedenásty rok sa v materskej škole uskutočňuje experiment s tzv. obrátenou integráciou. Do dvoch z piatich tried materskej školy, navštevovaných počujúcimi deťmi z okolia, začleňujú deti s ľahšími formami postihnutia. Výsledky sú od začiatku potešiteľné. Počujúce deti sa k postihnutým správajú empatickejšie, s porozumením, navyše pri spoločných činnostiach „odkukajú“ posunkovú reč a bez problémov vzájomne komunikujú.

Pre vaše deti je to zasa krok do „sveta počujúcich“, či nie? Ako ich naň vlastne pripravujete,“ pýtam sa.

„Stretávajú sa s prostredím počujúcich ustavične, nežijú v úplnej izolácii,“ vraví pani Benová. „Starší žiaci chodia na výchádzky, do mesta, na výstavy, veľmi často do Bibiany aj do neďalekej knižnice na Stromovej... Niektorí chodia vystupovať s naším súborom Madovec. Ale aj inak ich pripravujeme na neskorší život.“

Medzi školskými predmetmi sú okrem zvyčajných aj také ako varenie či práca v domácnosti. Záujmových krúžkov je asi osem, a aj medzi nimi sa okrem športovo zameraných (plavecký, stolnotenistový, šachový a i.) nájde krúžok varenia či krúžok šikovných rúk. Novo zariadenú kuchynku s chladničkou predviedla pani riaditeľka

s hrdosťou, vie, že tú by im mnohé školy závideli. „Učia sa tu pripravovať nátierky a jednoduché jedlá, napríklad šaláty na Deň zdravej výživy alebo malé pohostenie k sviatku niektorého zo žiakov.“

A to je len jedna z odborných „učební“, sú aj ďalšie. Počítačové majú tri, telocvične dve, posilňovňu, bazén, vonku tenisové kurty, ihrisko detské, dopravné a ešte jedno na hry a športy pre starších.

V internátnej škole sú pedagógovia so žiakmi oveľa viac než v bežnej škole. Vychovávajú v širšom zmysle slova – veď v mnohých situáciách musia nahradiť neprítomných rodičov. Nečudo, že neraz k sebe vzájomne prilnú užšie než učitelia so zdravými deťmi. Pani Benová o tom vie svoje, pracuje tu už štyridsiaty druhý rok (!). Aj diaľkové štúdium špeciálnej pedagogiky absolvovala kedysi na tomto pracovisku.

„Všetci tu musíme mať špeciálnu pedagogiku,“ vraví. „V takejto inštitúcii je nevyhnutná. Niektoré z detí potrebujú navyše ešte asistentov na individuálnu pomoc pri učení.“

Vstup do života nie je u každého rovnako úspešný. Závisí od stupňa postihnutia, od podpory rodičov, aj od toho povestného kúska šťastia, ktoré potrebujeme všetci. To šťastie – pri jeho prelietavosti – by im možno mohla nahradiť pomocná ruka od nás ostatných. Zo sveta ticha sa im predsa len šartuje oveľa ťažšie.

Nie je to nová myšlienka, práve naopak. Tohto roku si škola pripomína už 175 rokov od svojho založenia.

Viera Vojtková

Hodujú už aj Novomešťania

K mestským častiam, ktoré každoročne organizujú pre svojich občanov hody, sa pripája aj Nové Mesto. Slávnosť, ktorú pripravila Farnosť Kráľovnej rodiny v spolupráci s mestskou časťou, sa usku-

točnila v areáli kostola na Teplickej ulici poslednú septembrovú nedeľu. Nechýbalo nič, čo k hodom patrí: slávnostná omša, chutné pohostenie, bohatý kultúrny program s hudbou a divadlom, atrakcie pre deti.

(jb)

Na chvíľu sa im vrátili prázdniny

Všetko bolo, ako má byť. Na vodnej hladine svetielkovalo slnko, v letnom teple stačili tričká. A k tomu prima športové súťaže. Kto si pochtivo odkrútil svoju dis-

ciplínu, získal voľný lístok na kolotoč. Tí najúspešnejší aj niektorí z cien. Futbalový turnaj o pohár starostu Nového Mesta bol skutočne medzinárodný, súperili „mužstvá“ štyroch národností z novomestských základných škôl. Okrem nášho teda aj vietnamské, čínske a francúzske - každé malo svojich fanúšikov, a tí sa snažili prekričať ostatných. Pohár starostu vyhrali napokon mladší žiaci zo základnej školy Kalinčiakova.

I keď už bolo 24. septembra, v to popoludnie v areáli prírodného kúpaliska Kuchajda škola akoby sa ešte ani nebola začala.

(vv)

Tajomstvo jubilantov

„V našej mestskej časti žije veľa starších ľudí, preto je dôležité, aby sme pre nich pripravovali hodnotný a zmysluplný program. Chcel by som poznať tajomstvo, ako to robíte, že na svoj vek vôbec nevyzeráte,“ prihovril sa starosta oslávencom, ktorí sa zišli 28. septembra popoludní v Stredisku kultúry, aby si na svoje narodeniny pripili spoločne. Vitálni sedemdesiatnici, osemdesiatnici i deväťdesiatnici mali dobrú náladu a zanôtili si spolu s ľudovou hudbou Petra Kuštára.

Pani Štefánii Moravčíkovej by nik nehádal 94 rokov. Má už dve pravnúčence, ale rada by si počkala aj na pra-pra-vnúča. Zaspomínala si na tancovačky z mladosti na rodnom Záhorí, túry po Nízkych Tatrách s manželom, vychádzky s deťmi na Kolibu aj 35 rokov práce v banke.

Bohatý život naplnila prácou, spevom, tancom, maľovaním i športom a aj dnes je vo výbornej fyzickej i duševnej kondícii.

Pán Emil Mišura oslavuje 85 rokov a celých päťdesiat z nich bol obyvateľom Nového Mesta. Dodnes si rád zájde s manželkou na prechádzku okolo Kuchajdy. „Na oslave vidieť len asi 10 percent mužov, väčšina prítomných hostí sú dámy,“ poznamenáva a dodá: „Majú lepší koreňok a viac sa asi starajú o svoje zdravie.“ A dobré zdravie prijame aj my z redakcie, aby si jubilanti ešte veľakrát spoločne zapievali „mnoga leta - živió!“

Jana Škutková

Snímky František Rajecký

Hudobný darček pre seniorov

V októbri sa novomestskí seniori stretli na dvoch spoločenských podujatiach, ktoré pre nich pripravila mestská časť pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Veselá hudba bola zárukou dobrej nálady a príjemnej atmosféry.

Snímka František Rajecký

Deň dobrovoľníkov na Kolibe

Žiaci zo Základnej školy s materskou školou Jeséniova v spolupráci s Bratislavským Fénixom trávia septembrový Deň dobrovoľníkov už tradične pri práci na čerstvom vzduchu. Zástupca združenia pán Ľudovít Lupták zabezpečil aj tento rok stromčeky, a tak sme sa všetci s nad-

šením pustili do sadenia a skrášľovania areálu školy. Práca išla deťom od ruky, odmenou je dobrý pocit z vykonanej práce a krajšia „školička“.

Zuzana Salíniiová

Zažehnali havarijnú situáciu v telocvični

Telocvična základnej školy na Riazanskej ulici nepatrí k najmladším, čo, samozrejme, prináša typické problémy súvisiace s opotrebením. Pravidelné zatekanie, opadávajúca omietka z vlhkých stien, začínajúca pleseň, taký bol stručný zoznam najvážnejších porúch. „Keďže havarijnú situáciu bolo treba rýchlo riešiť, napísali sme spolu s riaditeľkou školy Ing. Emíliou Pošvancovou žiadosť o finančnú podporu na Bratislavský samosprávny kraj,“ hovorí Peter Blaho, vedúci Školak klubu zdravia a pohybu, a dodáva: „So školou sme totiž úzko spojení, nielen budovami, ale i činnosťou. Vďaka tomu, že nám župa schválila príspevok vo výške 2300 eur, podarilo sa zabezpečiť aspoň urgentnú opravu strechy, následné zoškrabanie zatečenej omietky, izolačný náter a vy-maľovanie.“

(jš)

Zo Snežienky hotel nebude

Na Železnej studničke hotel nebude. Mal vyrásť na mieste bývalej reštaurácie Snežienka, ktorá sa po dvadsaťročnom pustnutí zmenila na ruiny. Zámer prebudovať objekt na hotel súčasné vedenie mestskej časti Bratislava - Nové Mesto stoplo.

Stalo sa tak po tom, čo investor požiadal o vydanie územného rozhodnutia. Na následnú výzvu, aby doplnil požadované údaje, však nezareagoval. Vzápätí preto poslo rozhodnutie o zastavení konania.

Proti zmene Snežienky na hotel už roky protestujú nielen ochranári, ale aj sami občania. Dôkazom sú tisíce ich podpisov pod petíciami. Po nástupe nového vedenia zmenila názor aj mestská časť Nové Mesto. „*Súčasná podoba Snežienky je neprijateľná. Rovnako neprijateľný je však aj projekt hotela,*“ zdôrazňuje starosta Nového Mesta Rudolf Kusý. Podľa

neho totiž existuje reálna obava, že hotel môže výrazne zhoršiť kvalitu prostredia na Železnej studničke – už len zvýšeným náporom áut. Problém môže spôsobiť aj odvádzanie odpadových vôd. „*Hotel jednoducho do tejto lokality nepatrí. Lokalita patrí všetkým Bratislavčanom, ak chce investor stavať, musí predstaviť projekt, ktorý budú ľudia akceptovať,*“ dodáva starosta, ktorý je pripravený rokovať s investorom o budúcnosti Snežienky.

Reštaurácia s niekoľkými izbami, ktoré by slúžili zamestnancom – taká je pre novomestskú samosprávu prijateľná alternatíva novej funkcie Snežienky. Výstavbu ubytovacieho zariadenia vylučuje aj uznesenie miestneho zastupiteľstva, ktoré poslanci schválili na základe urbanistickej štúdie lesoparku.

Investor Snowdrop, s.r.o. má pozemky

pod Snežienkou prenajaté od roku 2006 na 99 rokov. Spoločnosť podala proti spomínanému zastaveniu konania námietku. Rozhodne o nej krajský stavebný úrad.

(bor)

Jesenné upratovanie odštartovalo v Mierovej kolónii

V sobotu 24. septembra sa asi päťdesiat obyvateľov Mierovej kolónie pustilo do úpravy okolia. Aj keď pozemky v tejto štvrti patria Istrochemu a vlastník by sa mal o ne riadne postarať, obyvatelia prijali starostovu výzvu zúčastniť sa na brigáde a radšej vzali veci do vlastných rúk. Vyhrabali lístie, pokosili trávu, orezali suché a odumreté konáre, a potom sa pustili do natierania zábradlí. Pomáhal nielen starosta Rudolf Kusý, ale aj poslanci Stanislav Winkler, Richard Mikulec a nemohla chýbať ani „domáca“ poslankyňa Helena Bánska. Poďakovanie účastníkov si zaslúžil riaditeľ EKOpodniku Robert Molnár, ktorý je už skalným účastníkom podobných brigád. Priviedol so sebou čatu piatich pomocníkov, zariadil zapožičanie čistiacich mechanizmov i odvoz siedmich kontajnerov odpadu. Prijemné bolo vidieť vysokú účasť mladých ľudí. Ukázali, že na čistom sídlisku im záleží a hoci by si popoludnie v krásnom počasi vedeli predstaviť aj inak, prišli pomôcť rodičom a susedom. Guláš na záver bol odmenou pre všetky usilovné ruky a malým príspevkom k posilneniu dobrých medziľudských vzťahov.

(jš), snímka František Rajecký

Hubiť potkany a myši je zákonná povinnosť

Deratizuje sa už od začiatku októbra. Pravdepodobne ste už zaregistrovali ďalšiu preventívnu jesennú akciu, uskutočňujúcu sa ako zvyčajne na území celého kraja. Prípadne ju pre istotu ešte aj v Hlase NM, lebo deratizácia je naša povinnosť vyplývajúca zo zákona NR SR (č.355/2007 Z.z.).

Prečo taký silný tlak na hubenie myšovitých hlodavcov?

Bez pravidelnej regulácie ich počtu by sa ľahko premnožili a rýchlo by rozniesli prípadné prenosné ochorenie ľudí či zvierat. Zdravotníci hovoria v tejto súvislosti doslova o epidemiologickom riziku, ktoré sa žiada v záujme verejného zdravia minimalizovať. Dôležitá je pritom jednak pravidelnosť, jednak synchronné zásahy na širokom území, aby sa zabránilo migrácii živočíšnych škodcov do neošetrených objektov.

Obce, podnikatelia, firmy a iné právnické osoby musia na deratizáciu využiť služby profesionálov, teda firmy oprávnené na túto činnosť. Aktuálna je nielen v objektoch a areáloch určených na podnikanie a bývanie, ale aj v skladoch, v kanalizačných a kolektorových rozvodoch, na skládkach odpadov a pod. Občania môžu postupovať aj svojpomocne, prípravky určené na tento účel si možno zaobstarať v obchodnej sieti. Najviac ohrozené bývajú pivničné priestory bytových a rodinných domov a objekty na chov hospodárskych zvierat.

(red)

Predaj čerstvých rýb!

Novinka!

V obchodnom dome Kaufland na Trnavskej ceste v Bratislave.

Ryby sú neodmysliteľnou súčasťou modernej a zdravej kuchyne. Rybie mäso patrí k najzdravšiemu, po akom môžeme siahnuť. Je zdrojom vysoko kvalitných bielkovín a proteínu a obsahuje aj množstvo vitamínov a minerálov. Moderné trendy vo výžive odporúčajú ryby do jedálneho lístka zaradiť aspoň dvakrát do týždňa. V novootvorenom oddelení vám prinášame niekoľko desiatok druhov čerstvých rýb a morských plodov, ktoré ulahodia aj tým najväčším gurmánom. Okrem obľúbenej tresky, lososa, kalamárov a kreviet tu nájdete aj exotickéjšie ryby, akými sú napríklad sépie, chobotnice a mnoho ďalšieho.

Ponuka údených rýb

Údenie rýb predlžuje ich trvanlivosť. Údiť možno takmer všetky ryby s vyšším obsahom tuku. Postup pri údení sa môže líšiť teplotou a dobou údenia a trvanlivosti výsledného produktu.

V ponuke údených rýb Kauflandu nájdete údeného lososa, makrelu, platesu, slede aj pstruha.

Odkiaľ pochádzajú naše ryby?

Sortiment rýb, predávaný v Kauflande, pochádza z rôznych kútov sveta.

Spolupracujeme s vybranými partnermi, ktorí majú bohaté skúsenosti s ekologicky šetrným rybolovom.

Časť ponuky tvoria ryby a morské plody chované na farmách, ktoré podliehajú prísny normám.

Záruka čerstvosti

Kvalita a čerstvosť rýb a morských plodov je u nás na prvom mieste. Ryby nakupujeme len od spoľahlivých dodávateľov a každého dôkladne preveríme ešte pred samotnou spoluprácou.

Okrem toho dodržiavame najprísnejšie hygienické predpisy a naši vyškolení pracovníci tieto výrobky priebežne kontrolujú.

Ryby uchováваме v neustálom chlade, čo nám umožňuje zachovať ich výživové a pôžitkové vlastnosti čo najdlhšie.

Príďte sa inšpirovať do úplne novučičkého oddelenia pultového predaja čerstvých rýb a mnohých ďalších rybích špecialít. Našou prioritou je ponúknuť vám len to najlepšie.

*Tak dobre,
tak lacno!*

Viedenská električka zachránená vďaka partnerom

Vďaka finančnej podpore Bratislavského samosprávneho kraja a Bratislavského okrášľovacieho spolku sa lokomotíva GANZ Eg 6 bratislavského úseku viedenskej električky nestane stratenou minulosťou. Po spojení tejto podpory a finančnej zbierky, ktorú realizuje Klub priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy, sa Slovensko dočká návratu významnej technickej pamiatky – „stratenej Bratislavčanky“.

Predpokladaná kúpna cena lokomotívy predstavuje 10 000 eur, náklady na prevoz sú cca 4 000 eur. Cena za rekonštrukciu lokomotívy do vystavovateľnej podoby je cca 10 000 eur. Počíta sa s úpravou kon-

dôvodom je podľa Pavla Freša aktuálny „zápas“ ministerstva dopravy, župy a hlavného mesta o stámiľióny eur práve na koľajovú dopravu v rámci kraja a mesta. Táto doprava pôjde podľa neho po veľmi po-

štrukcie lokomotívy, okrem toho bude potrebné odstránenie hrdze, drobné opravy, obnovenie pôvodného tmavozeleného náteru a vrátenie interiéru do historickej podoby. Po tejto etape bude lokomotíva pripravená slúžiť ako exponát pre verejnosť. V druhej časti rekonštrukcie, ktorá si vyžiada ďalšie financie, budú vykonané úpravy smerujúce k plnej funkčnosti lokomotívy. Po kompletnej oprave bude možné využívať lokomotívu na jazdy pri špeciálnych príležitostiach.

Podľa bratislavského župana Pavla Freša sú dva kľúčové dôvody na záchranu tejto historickej električky. „Prvý je historický, vďaka nemu si pripomenieme, že koľajová doprava má v rámci Bratislavy už skoro 100-ročnú tradíciu. Bolo to niečo, čo doslova spájalo vtedajšie Rakúsko-Uhorsko a neskôr Československo s Rakúskom,“ povedal župan. Zároveň poznamenal, že aj v súčasnosti nabera cezhraničná spolupráca na dôležitosti, čo vidieť na viacerých projektoch. Druhým

dobných tratiach, ako chodila historická električka. „Bratislavčanom veľmi záleží na tom, aby existovala koľajová doprava v Petržalke, navyše aby koľajová doprava ako celok bola rozumnou alternatívou k individuálnej doprave,“ dodal. Župa zvažuje možnosť použiť na opravu električky eurofondy v rámci cezhraničnej spolupráce.

Predseda OZ Klub priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy Michal

Milata tiež pripomenul, že pre Bratislavu boli v tom čase zostrojené dve špeciálne električky alebo lokomotívy. „Jedna je v rakúskom múzeu a druhú chceme zachrániť, odkúpiť, a potom zrekonštruovať,“ priblížil.

Elektrická lokálna železnica Bratislava - Viedeň bola v prevádzke v rokoch 1914 – 1945 a dotvárala neopakovateľnú charizmu Bratislavy. Po jej zániku sa dve vozidlá špeciálne vyrobené pre bratislavský úsek, GANZ Eg 5 a GANZ Eg 6, dostali do Rakúska. Lokomotíva GANZ Eg 6 slúžila svojmu pôvodnému účelu ešte tento rok a do dôchodku odišla vo výbornom stave. Súčasný majiteľ, firma Stern a Hafferl, sa napriek tomu rozhodol ponúknuť ju na predaj alebo zošrotovanie.

Klub priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy sa pri získavaní prostriedkov na záchranu lokomotívy stretol s veľkým ohlasom, ktorý presiahol i hranice Slovenska. Spolu s partnermi plánuje doviezť lokomotívu do Bratislavy, zrekonštruovať ju do pôvodnej podoby a prinavrátiť verejnosti.

Klub sa aj naďalej obracia na verejnosť s prosbou o pomoc pri získavaní finančných prostriedkov na rekonštrukciu lokomotívy GANZ Eg 6. Pomôcť zachrániť legendárnu električku je možné príspevom ľubovoľnej čiastky na účet 0635505694/0900, variabilný symbol 1914.

(it), snímky BSK

TEN-T pred štartovacou čiarou (2)

V predchádzajúcom čísle sme predstavili projekt spojenia železničných koridorov TEN-T na území mestskej časti Bratislava - Nové Mesto. Po získaní stavebných povolení a uskutočnení tendra, v ktorom organizácia poverená realizáciou projektu (v tomto prípade Železnice Slovenskej republiky) vyberie budúceho zhotoviteľa stavby, stavebné práce sa podľa plánu začnú v druhej polovici budúceho roka. Prvou etapou trasy je úsek od železničnej stanice Predmestie po tržnicu na Šancovej ulici.

Vizualizácia budúcej stanice Bratislava - Filiálka

© DOPRAVOPROJEKT, a.s.

Realizácia tejto etapy sa teda v plnom rozsahu dotýka územia mestskej časti Nové Mesto. Stavebné technológie, ktoré budú použité, nie sú nové, uplatnili sa už na viacerých stavbách. Vždy však išlo o stavby charakteru pozemných objektov – budov, ktorých časť bola umiestnená v podzemí (napr. garáže). Projekt TEN-T však predstavuje líniovú stavbu v dĺžke cca 2,6 km s tunelom, podzemnou železničnou zastávkou a železničnou stanicou. Dopad na územie bude preto oveľa citeľnejší.

Líniová stavba sa bude realizovať na území pomerne zastavanom, navyše popretkávanom hustou sieťou rozličných potrubných a káblových vedení. Preto sa stavba začne preložkami inžinierskych sietí na celom území, ktoré stavba zasiahne. Okrem plochy existujúcej železničnej trate od stanice Predmestie až po Filiálku ide v celej dĺžke o Kukučínovu ulicu a viac-menej aj o všetky priečne vedené ulice - Pluhovú, Varšavskú, Riazanskú, Háľkovu, Jarošovu, Kutuzovovu, Tehelnú, Budyšínsku, Českú, Robotnícku, Hlučinskú, Škultétyho a Šancovú. Niektoré siete dokonca zasahujú aj na Račiansku ulicu a ul. Staré ihrisko. S výnimkou Kukučínovej ulice a križovatiek na Riazanskej a Jarošovej plán organizácie výstavby navrhnutý projektantom pred-

pokladá, že obmedzenia budú len krátkodobé - niekoľko dní až týždňov.

Iná situácia je na Kukučínovej ulici situovanej v súbehu s navrhovanou trasou tunela. Na nej budú dopravné obmedzenia trvať po celý čas výstavby, teda niekoľko mesiacov až rokov. Sú vyvolané zásahom stavby do šírkového usporiadania ulice. V niektorých prípadoch budú však obmedzenia predstavovať len dočasné dopravné opatrenia. Doprava bude vedená po jednopruhovej jednosmernej komunikácii, v ojedinelých prípadoch na krátkych úsekoch aj po jednopruhovej komunikácii s obojsmerne vedenou dopravou. Konkrétne riešenia sa spresnia podľa postupu a technológií výstavby tunelovej trasy.

Všetky tieto opatrenia budú mať dopad na automobilovú dopravu v bezprostrednom okolí stavby. Výraznejší dopad na dopravu „celobratislavskú“ bude mať realizácia tunela pod križovatkou s Riazanskou a Jarošovou ulicou, ktoré zabezpečujú spojenie Račianskej a Vajnorskej radiály. Šancovej ulice sa dotkne výstavba podchodu pre peších z podzemnej stanice Filiálka do priestoru pri budove tržnice.

Križovátku Kukučínovej a Riazanskej ulice čaká výstavba podzemného objektu zastávky Slovany. Jeho konštrukčné a sta-

vebné riešenie je podstatne náročnejšie než riešenie medzistaničného tunela. Projektant sa v tomto prípade musí vyrovnat s problematikou technického riešenia preložiek existujúcich inžinierskych sietí, z ktorých viaceré prechádzajú nad priestorom budúcej zastávky. Vybraný zhotoviteľ bude musieť riešiť realizáciu zastávky po etapách, a pritom zachovať funkčnosť a prevádzku jednotlivých vedení.

Jednoduchšia výstavba bude na križovatke Kukučínovej s Jarošovou, kde sú lepšie priestorové podmienky a dá sa tu vybudovať dočasná obchádzková komunikácia. Vzhľadom na dopravné zataženie oboch križovatiek ukladá projektová dokumentácia zhotoviteľovi stavby povinnosť organizovať výstavbu tak, aby nedošlo súčasne k uzavretiu Riazanskej ulice a zmenám v organizácii dopravy na Jarošovej.

Podchod popod Šancovú ulicu sa bude realizovať v dvoch etapách, aby polovica vozovky vždy mohla zostať v prevádzke - v prvej etape na strane tržnice, v druhej etape na strane novej železničnej stanice. Navrhuje sa vedenie dopravy tak ako dnes po štyroch jazdných pruhoch, pravda, nevyhnutné zúženie pruhov v stiesnených podmienkach bude znamenať isté obmedzenie.

Projekt spojenia železničných koridorov so zreteľom na jeho rozsah možno prirovnať k výstavbe diaľnice na území mesta. Dočasne sťaží situáciu mnohým obyvateľom, v konečnom dôsledku však prinesie dlhodobé pozitíva. Ak budúci zhotoviteľ pristúpi k realizácii s primeranou zodpovednosťou a vypracuje si optimálny plán výstavby, možno predpokladať, že výstavba ovplyvní život obyvateľov Nového Mesta len minimálne a v čo možno najkratšom období. V takom prípade by prvá časť nového dopravného systému mohla začať občanom slúžiť už v priebehu roku 2015.

Ing. Ivan Kačo,
hlavný inžinier projektu

Ing. arch. Eudovít Horváth,
riadiťel divízie

Ohľaduplnosť prikazuje legislatíva

Predstavitelov projektovej organizácie sme napokon požiadali ešte o odpovede na najčastejšie otázky obyvateľov Nového Mesta, vyvolané pochopteľnými pochybnosťami a obavami z veľkého stavebného zásahu do ich životného prostredia.

Bude výstavba rešpektovať nočný pokoj, alebo rátate s tým, že sa bude pracovať aj v nočných zmenách - napr. v podzemí?

Aj pre realizáciu stavieb platia hygienické normy, vyhlášky určujúce limity hladín hluku a vibrácií pri stavebnej činnosti. Mesto Bratislava a mestské časti majú okrem toho vlastné všeobecne záväzné nariadenia, ktoré určujú podmienky ochrany obyvateľstva pred hlukom a vibráciami. So zreteľom na náročnosť stavby dokumentácia predpokladá, že stavba sa bude realizovať v dvoch predĺžených zmenách v pracovné dni od 6. h ráno do 20. h večer a v sobotu do 14. h. Prevádzka hlučných stavebných mechanizmov bude limitovaná neskorším začiatkom a skorším ukončením, zhotoviteľ bude povinný premietnuť tieto obmedzenia do organizácie svojej práce.

Na koľko úsekov bude stavba rozdelená a ako dlho budú práce na jednotlivých úsekoch trate trvať? Alebo sa bude pracovať súbežne vo viacerých lokalitách?

Postup výstavby je v rukách zhotoviteľa. Významným aspektom, ktorý ju ovplyvní z hľadiska súčasne realizovaných prác, je lehota výstavby vyplývajúca z financovania stavby. Táto lehota pravdepodobne zhotoviteľa prinúti rozvinúť stavebné práce prakticky naraz v celej dĺžke staveniska od Predmestia až po Filiálku. Rozdielna bude len špecifikácia vykonávaných prác - niekde sa budú ešte len prekladať inžinierske siete a niekde sa už bude kopať stavebná jama.

Hlavný objekt - tunel - predstavuje líniovú stavbu, ktorá zhotoviteľovi umožňuje realizovať jednotlivé práce v akejsi „prúdovej forme“. Tunelová rúra je rozdelená z hľadiska statického pôsobenia na dilatačné celky, ktoré sa musia realizovať v jednom pracovnom takte. Samozrejme, technicky, ale aj finančne je pre zhotoviteľa najvýhodnejšie realizovať dilatačné celky súvisle za sebou, to však v celej dĺžke stavby nebude možné.

Aké obchádzkové trasy prichádzajú do úvahy, kde by viedli?

Obchádzkové trasy sa žiada rozdeliť na tie, ktoré sa týkajú tranzitnej dopravy prechádzajúcej územím stavby a na trasy dopravy zdrojovej a cieľovej, ktorá je viazaná na jednotlivé objekty pozdĺž Kukučínovej ulice. Tranzitná doprava je vedená prakticky len po Riazanskej a Jarošovej, tieto ulice sú určené ako obchádzkové pre dopravu medzi východnou a západnou časťou mesta. Cieľová a zdrojová doprava sa bude pohybovať tak ako dnes po uliciach, ktoré sa pripájajú na Kukučínovu ulicu, zmena sa prejaví napríklad v obmedzení na jeden jazdný pruh v dočasnej jednosmernej premávke.

Aké povinnosti ešte ukladá projektová dokumentácia zhotoviteľovi stavby - okrem spomenutého tranzitu po Riazanskej a Jarošovej? Sleduje v nich len zachovanie dopravnej prevádzky, alebo aj životné podmienky obyvateľov zasiahnutých území?

Minimalizácia negatívnych vplyvov stavby je prirodzenou podmienkou vyplývajúcou z platnej legislatívy. Z druhej strany je však nevyhnutné akceptovať, že každá stavba spôsobí dočasne zhoršenie životného prostredia v okolí stavby. Projektová dokumentácia v plnom rozsahu upozorňuje na všetky kritériá životného prostredia, ktoré je zhotoviteľ povinný dodržiavať - až po umývanie a čistenie nákladných vozidiel pred ich výjazdom na verejnú komunikáciu, aby sa zamedzilo jej znečisteniu a následné zvýšenie prachu v ovzduší.

Nehrozí, že prechádzajúce vlakové súpravy budú spôsobovať otrasy, ktoré sa budú prenášať do okolia a poškodzovať stavby?

Prakticky všetky domy na Kukučínovej ulici si pamätajú niekdajšiu prevádzku existujúcej železničnej trate, po ktorej okrem vlakov osobnej dopravy prechádzali aj ťažké nákladné vlaky. Po navrhovanej novej trati budú prechádzať už len osobné

Moderné vlaky budú prínosom pre všetkých © DOPRAVOPROJEKT, a.s.

vlaky, a to vlaky modernej konštrukcie, vyhovujúce náročným bezpečnostným požiadavkám, ktoré sú určené pre prevádzku vlakov v tuneloch. Okrem toho sa v konštrukcii kofaje navrhujú nové prvky tzv. pružného upevnenia, minimalizujúce prenos vibračných účinkov do podkladu.

Aká hustota prechádzajúcich vlakových spojov sa predpokladá - ak sa to dá odhadnúť?

Interval vlakov bude zodpovedať požiadavkám cestujúcej verejnosti na využívanie železničnej dopravy. Intenzita dopravy sa postupne bude zvyšovať, až pokiaľ sa trať nespojizní v rozsahu cieľového stavu.

Bude mať táto trasa prepravný prínos aj pre obyvateľov Nového Mesta, alebo pôjde len o spojenie z okraja Bratislavy do centra?

Navrhovaná stavba je len prvou etapou pripravovaného cieľového stavu. Po dokončení by po tejto trati mali premávať tzv. mestské vlaky - od stanice Janíkov dvor z Petržalky cez centrum mesta a stanicu Filiálka s pokračovaním až do Rače alebo až do Trnavy. Mestské vlaky premávajúce v špičke asi v päťminútových intervaloch by mali tvoriť kostru budúceho integrovaného dopravného systému. Na území Nového Mesta umožnia obyvateľom využívať železničnú stanicu Filiálka na prepravu osobným vlakom, ale aj diaľkovým rýchlikom. Navyše bude na konci Riazanskej ulice obnovená pôvodná zastávka Slovany.

Tento projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej únie.

Osudy historických krížov na území Nového Mesta

V chotári starého Prešporka boli rozsiahle vinice. Na ich okraji alebo neďaleko nich postavili naši predkovia niekoľko krížov - zvyčajne pri nejakej významnej udalosti. Dozvedáme sa o nich z historických písomných prameňov a prastarých plánov mesta, kde sú zakreslené.

Pre nás sú zaujímavé tri historické kríže - nachádzali sa na Račianskom mýte, na námestí Biely kríž a pri Trnavskej ceste. Je zaujímavé, že prvé dva z nich majú rovnaké pomenovanie Biely kríž. Pravdepodobne pre svoj vzhľad, bielu farbu a možno aj materiál. Tieto dva kríže spájala jedna cesta dlhá asi 2 km, ktorá bola v pamäti starých Prešporákov zafixovaná ako Račišdorfská, dnes Račianska ulica.

Kríž na Račianskom mýte

Najstaršia zmienka o tomto Bielom kríži je z roku 1699 v dokumentoch Bratislavského mestského archívu, a to v súvislosti s lúkami, ktoré sa v tejto lokalite mali odpredať. V záujme vyberania daní tu plánovali vybudovať vodnú priekopu a líniu pre daňovú, čiže mýtnu čiaru, ktorá sa končila na Račianskom mýte. V uvedených dokladoch sa Biely kríž spomína v nemeckom jazyku ako Weissen Kreutz. Ďalšie časové údaje o kríži sú v Bratislavskom topografickom lexikóne z roku 1784, nazývajú ho tam Alba Crux prope Lineam, v preklade

Nový kríž - výtvarné dielo pri parčíku na námestí Biely kríž

Pôvodný kríž na rohu Račianskej ulice a ul. Pri Bielom kríži

Biely kríž pri čiare (mýtnej). Mýtnu čiaru predstavovali valy s priekopou, tzv. šance, ktorými bolo ohradené vonkajšie predmestie zvané Blumentál. Neskoršie údaje o existencii kríža pochádzajú z rokov 1789 a 1801 (Weissen Kreutz Linie).

Na pláne mesta z roku 1780 je v lokalite Račianskeho mýta vyznačený kríž. Tento údaj uviedla vo Večerníku (1995) historička PhDr. Viera Obuchová, CSc.

V archíve Blumentálskej farnosti objavil vtedajší správca fary Štefan Herényi zápisnicu z kanonickej vizitácie farnosti z roku 1783. V zápisnici písanej v latinskom jazyku sa uvádza súpis krížov a sôch na území farnosti. V preklade sa okrem iného hovorí: „Prvý kríž s korpusom Ukrižovaného je pred mýtnou bránou.“ Mýtna brána je vlastne mýtnica postavená na Račianskom mýte v roku 1775. Vyberali sa tam dane za tovar, ktorý občania z vidieka privážali na trh.

Neďaleko tejto mýtnice bol v rokoch 1778 - 1781 zriadený katolícky a evanjelický cintorín. Je dosť pravdepodobné, že spomenutý Biely kríž sa dostal do teritória nového cintorína, kde splynul s ostatnými krížmi, čím vlastne upadol do zabudnutia.

V prvej polovici 50-tych rokov dvadsiateho storočia bol Blumentálsky cintorín z rozhodnutia mestských úradov a inštitúcií zrušený a stovky krížov a pomníkov spolu s pozostatkami pochovaných previezli na cintorín v Slávičom údolí. Na ploche s rozlohou 2,5 ha, kde ponechali pôvodné stromové aleje, je dnes park.

Ďalší Biely kríž

Biely kríž je názov urbanistického celku - námestia, ulice, ba aj zástavky električky. Pôvodný kríž stál na rohu Račianskej ulice a ulice Pri Bielom kríži. V uvedenej zápisnici z kanonickej vizitácie sa píše: „Druhým pomníkom je Biely kríž umiestnený pri ceste vedúcej do Svätého Jura.“

V Bratislavskom mestskom archíve sa zachoval negatív fotografie tohto Bieleho kríža z roku 1930. Kamenný kríž s korpusom Krista má v dolnej časti pripevnenú plastikú Panny Márie. Stojí medzi mohutnými agátmi, ohradený drevenou ohradkou, na ktorej sú tri tabuľky v slovenskej, nemeckej a maďarskej reči. Text tabuliek je rovnaký: „Bud' ktokoľvek kresťan lebo pohan, nerúhaj sa Bohu, lež padaj mu k nohám.“

Ešte v roku 1995 si ho pamätala 84-ročná starousadlíčka Antónia Hollóberová – Molnárová, ktorá nám ho odrecitovala v troch jazykoch. Na trvalú pamiatku je tento troj- jazyčný text vyrytý do ľavého pylóna novopostaveného Bieleho kríža. Svedčí o národnostnej a náboženskej tolerancii, ktorá bola pre vtedajšiu Bratislavu typická. Aj našu generáciu môže zaujať hĺbka ekumenickej myšlienky volajúcej po zjednotení kresťanov, nekresťanov, ba i pohanov do veľkej rodiny ľudí dobrej vôle.

Pôvodný kríž v roku 1951 premiestnili na okraj cesty pre rozširovanie vozovky na Račianskej ulici a rekonštrukciu električkovej dráhy na dvojkoľajnú.

Ďalšie údaje o tomto Bielom kríži sú uvedené v Bratislavskom topografickom lexikóne. Uvádzajú sa roky 1734 (Weissen Creutz), 1912 (Fehér kerszt) a 1921 (Biely kríž). Historička PhDr. Viera Obuchová, CSc. uviedla vo Večerníku (1995), že tento kríž sa nachádzal už v pláne Bratislavy z 90-tych rokov devätnásteho storočia.

Osobitné poslanie mal vo vzťahu k vino-

hradníkom, ktorí popri ňom každodenne prechádzali a tichou modlitbou prednášali svoje prosby a vďaky za úrodu hrozna.

Na jeseň roku 1960 vtedajšia politická moc z ideologických dôvodov kríž zlikvidovala. Odstránili ho tajne, v noci. Nebolo to len potupenie kresťanského symbolu, ale aj zneváženie vzácnej historickej pamiatky nášho mesta. Veď Biely kríž vypovedal o živote a kultúre našich predkov, niesol trvalý odkaz pre ďalšie generácie.

Totalitnému režimu sa síce podarilo zbúrať kríž, ale nedokázal ho vymazať z pamäti obyvateľov. Už v prvých rokoch po zmene režimu sa miestni občania začali dožadovať jeho reštitúcie. Zástupcovia tejto občianskej iniciatívy autor článku a Ing. Ján Uhnák, CSc. v marci 1994 úradne navštívili starostu miestneho úradu, aby mu tlmočili požiadavku občanov. V tom čase sa už stretla s porozumením nielen u starostu, ale aj u miestneho zastupiteľstva. Spolupracoval aj farský úrad Blumentál. Po dohode s majiteľom pozemku Istrochemom sa spoločnými silami podarilo

vrátiť námestiu Biely kríž jeho symbol.

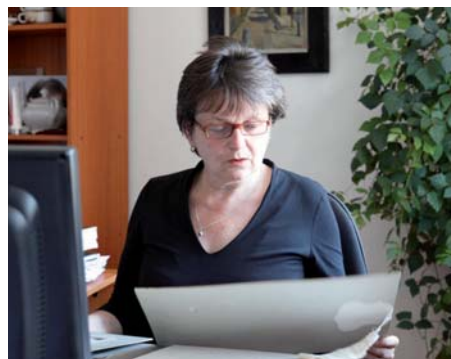
Nový kríž je vysoký takmer 5 metrov a stojí v čele parčíka na námestí. Autormi diela sú architektka Silvia Bašová a sochár Miloslav Suchár. Odhalenie a posviacka kríža sa uskutočnili 25. októbra 1995 za prítomnosti štátnych a cirkevných predstaviteľov. Vo výročné dni posviacky odvtedy už tradične býva pod krížom spomienková pobožnosť organizovaná miestnym rímskokatolíckym farským úradom Kráľovnej rodiny.

Kríž na Trnavskej ceste

O tomto kríži máme k dispozícii len málo historických údajov. Jeho existenciu už v osemnástom storočí potvrdzuje údaj zaznamenaný v spomínanej zápisnici z kanonickzej vizitácie blumentálskej farnosti. V zozname krížov a sôch na jej území sa píše (v preklade z latinského jazyka): „Tretí je kríž s obrazom Ukrižovaného na Trnavskej ceste, po ktorom nasleduje na mostíku socha svätého Jána Nepomuckého.“

Emil Moravčík

Novomešťanka pozýva do Starej radnice

V spoločenstve Nového Mesta nájdete ľudí rozmanitých povolání. Keď sme sa v Hlase NM č. 7-8 začali venovať minulosti našej mestskej časti a vyzvali sme čitateľov, aby sa s osobnými dokumentmi o jej vývoji podelili s ostatnými, medzi inými sa nám prihlásila vedúca odborného oddelenia Múzea mesta Bratislavy, historik - kustód PhDr. Elena Kurincová. Už roky býva na Škultétyho ulici a ako vraví, rada by Novomešťanov osobne pozvala na prehliadku veľkého diela, ktoré v čerstvo obnovenjej Starej radnici nedávno dokončili.

Po vyše tridsiatich rokoch je to nová expozícia dejín mesta – širšia a bohatšia, zostavená najmä z dokladov o živote Bratislavčanov v jednotlivých životných sférach. Obohatená nielen vďaka ďalším výstavným priestorom, ale aj priamo ich

reštaurovanou výzdobou (najmä stropov), nábytkom a odkrytými gotickými detailmi, ktoré pripomínajú vývoj areálu Starej radnice od 13. storočia.

Vystavené predmety sú sústredené podľa významných tém bratislavských dejín, akými sú napríklad správa mesta, korunovácie, remeslá a cechy, obchod atď. až po privátny a spoločenský život našich predchodcov v tomto priestore pri Dunaji. Do prehliadky je dnes organicky začlenená aj veža s najkrajšími umelecko-remeselnými exponátmi. V suteréne budovy, ktorý zaskrátko otvorila, budú doklady najstarších dejín mesta – od archeologických dokumentov z praveku po kultúru stredovekého života, vrátane dobového súdnictva. Dôkladnejší návštevníci celú prehliadku za popoludnie ani nestihnú, treba si vybrať najzaujímavejšie časti...

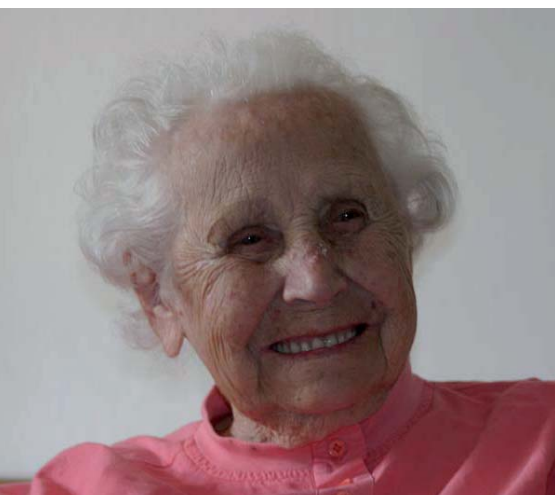
Obrázky z minulosti Nového Mesta a ďalších mestských častí nájdete záujemca v infokioskoch s dotykovými displejmi, ktoré ďalej rozširujú pomyselný rozsah expozície bez nároku na metre štvorcové. Mnohé snímky sú pravdaže súčasťou tematických celkov. Vystavená je napríklad zreteľnejšia fotografia Berchtoldovho paláca, ktorý sme spomínali v letnom vydaní Hlasu NM, v popredí s dobytčím trhom, ktorý kedysi býval na Trnavskom mýte.

„Iste ťažkosti s dobovými snímkami nám pri príprave expozície robilo to, že niekdajšie hranice mestských častí nie sú totožné s dnešnými,“ konštatovala PhDr. Elena Kurincová. „Mestské centrum sa rozširuje a posúva ich ďalej a ďalej – Nové Mesto napríklad kedysi siahalo až po začiatok Radlinského ulice...“

Prislúbila, že porozmýšľa nad ďalšími zaujímavými obrázkami či informáciami, ktoré by obohatili naše časopisecké „vychádzky za minulosťou Nového Mesta“. Vie, že jej poznanie upevňuje korene, ktorými sme so svojim každodenným životným prostredím spätí. Aj túžbu chrániť si ho a zdokonaľovať.

Viera Vojtková, snímky archív múzea

Mgr. Gabriella Dillingerová

Pokrokové zmýšľanie rodičov mi umožnilo študovať

Pochádzam z Trstenej na Orave, kde som sa narodila v marci roku 1909 ako štvrtá z piatich súrodencov. Mama bola učiteľkou v škôlke, otec pracoval ako riaditeľ gymnázia. Môj otec bol prvým Slovákom, ktorý riadil slovenské gymnázium, keď tu v roku 1918 vzniklo. Ja som začala chodiť ešte do maďarskej obecné školy v časoch Rakúsko-Uhorska, no gymnaziálne ročníky som už študovala u otca. V triede som bola jediné dievča. Nebolo vtedy bežné, aby dievčatá chodili do školy, no moji rodičia mali na to veľmi pokrokový názor.

Rodičia nás viedli aj k hudbe, všetci sme hrali na klavír, ktorý u nás nikdy nestíchol. Práve naopak, každý strichol, kedy sa miesto pri ňom uvoľní, aby si mohol zahrať.

Neskôr sa otec nechal preložiť do Rožňavy, pretože v Trstenej bolo gymnázium iba po štvrtý ročník a on chcel, aby sme všetci piati mohli chodiť do školy. Núkali mi miesto v Bratislave, ale povedal: „*Deti moje, pôjdeme do Rožňavy, lebo tam je rovnako pekne ako v Trstenej, len trochu teplejšie!*“

Na vysokú školu som neskôr odišla do Brna, kam chodil aj brat a pre rodinu to tak bolo praktickejšie. Vyštudovala som latinčinu a česko-slovenský jazyk na filozofickej fakulte (bolo to obdobie, keď Masaryk presadzoval myšlienku čechoslovakizmu). Prvú umiestenku som dostala do Banskej Bystrice, kde som začala učiť latinu na dievčenskom gymnáziu. Bystrickí učitelia chodievali spolu na prechádzky do okolitej prírody, vďaka tomu som tu spoznala môjho budúceho manžela. Pochádzal z českej Čáslavi a učil

„Meden agan – všetko s mierou“

Taký je recept pani Gabrielly Dillingerovej na dlhý a spokojný život. Mal by ho vraj počúvať každý, kto by si rád požil viac rôčkov. Svoje odporúčanie potvrdzuje nielen požehnaným vekom 102 rokov, ale aj duševnou sviežosťou, pevným zdravím a veľmi dobrou pamäťou. Napokon, starogrécky citát v nadpise článku, ktorý mi odporúčala ako spôsob života, to dokazuje najlepšie. Potom sa už zahĺbila do svojich bohatých spomienok...

chémiu na chlapčenskom gymnáziu, vtedy ešte boli dievčatá a chlapci v školách prísne oddelení. Zosobášili sme sa v lete roku 1936. Mohli sme sa vziať práve v tom čase, keďže manžel ako český učiteľ dostal vyšší plat. Na Slovensku bolo učiteľov málo, tak sa krajina snažila prilákať pedagógov z Čiech.

Učiteľské povolanie

Svoju prácu som milovala, aj keď latinčina spolu s nemčinou patrili k najväčším postrachom študentov. Učila som aj slovenský jazyk, no ten trochu menej. Bola som prísna, ale spravodlivá a veru sa stalo, že som niekoho musela nechať aj prepadnúť. Moje bývalé žiačky, s ktorými som sa dlho stretávala, na to neraz spomínali. Vraveli mi, že som ich veľmi veľa naučila. Patrili k nim napríklad spisovateľka Bibiana Wallnerová či pani primárka Haspelová z Piešťan. Chodievali ma navštevovať, no dnes už aj ony majú vyše sedemdesiat a cestovať nie je pre ne jednoduché.

Príchod do Bratislavy

Manžel sa zapojil do SNP a mňa s deťmi zatiaľ odviezol do Medveďova pri Čiernom Balogu, tam sme sa niekoľko mesiacov schovávali. Po vojne ho vyslali do Bratislavy, aby tu založil prírodovedckú fakultu na Univerzite Komenského. Stal sa vedúcim katedry anorganickej chémie, neskôr aj dekanom. Celá rodina sa preto v roku 1945 presťahovala do bytu na Trnavskej ceste a odvtedy som obyvateľkou Nového Mesta. V Bratislave som učila na dievčenskom gymnáziu a neskôr na základnej škole Kvačalova, odkiaľ som odišla do dôchodku. Učenie a deti som mala po celý život veľmi rada. Mladí ľudia sú dnes iní, vyrastajú v odlišných podmienkach ako predchádzajúce generácie. Ale som presvedčená, že ak si kantor dá na tom záležať, pre výchovu platia stále rovnaké pravidlá. Ja sama som mala tri deti, dnes mám šesť vnúčat a 11 pravnúčat, najstarší pravnuk už promoval na fyzikálno-matematickej fakulte. Takmer všetci potomkovia sa zamerali

„Prečítala som všetky knihy z našej knižnice, tu je len jej malá časť“

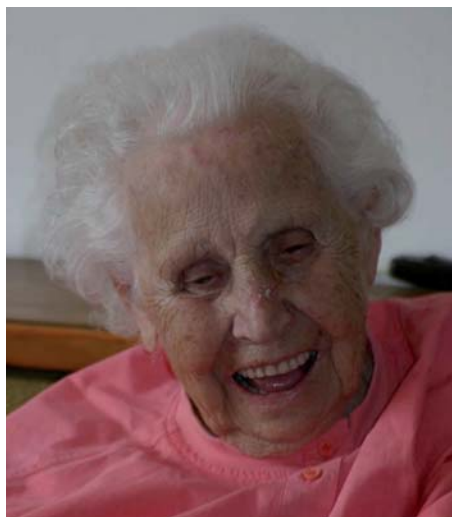

na technické štúdium, nik ma zatiaľ ne-nasledoval v učiteľstve jazykov.

Dlhý život mi doprial čas na všetko

Vždy som sa veľa venovala povolaniu, na prácu v domácnosti som mala pomocnicu. Neskôr u nás žili syn s nevestou a veľa z domácich povinností prevzala ona. Takže som sa snažila robiť to, čo som považovala za dôležité a šetrila som silami.

K mojim najväčším záľubám patrila turistika, v každej voľnej chvíli som bežala na prechádzku do lesa. To som zdedila po otcovi. Keď nás mama v nedeľu napa-

„Už ma nič nerozčúli“

rádila do slávnostných šiat, otec nás vzal kamsi na lúku, kde sme sa kotúľali dolu kopcom, takže sme domov prišli zelení od trávy.

Hudba a tanec boli takisto súčasťou nášho života. Kedysi sme tančievali charleston, to bol tanec našej mladosti. Ešte na svoje 100. narodeniny som tancovala so synom otvárací valčík na rodinnej oslave.

Aj knihy som milovala a prečítala som celú knižnicu, ktorá v našej domácnosti zaberá niekoľko dlhých stien. Po príchode zo školy som sa rada utiahla na gauč a prečítala si aspoň pár stránok z beletrie, ale aj z detektívok, či dokonca sci-fi. Čítam aj dnes, najmä časopisy, pretože si nevyžadujú toľko pozornosti a stále s nadšením lúštim krížovky.

Do dnešných dní rada pozerám televíziu, v posledných rokoch najmä maďarskú. Keďže som vyrástla za Rakúsko-Uhorska, mnohojazyčnosť mi nerobila problémy. Popri slovenčine, češtine

a maďarčine ovládam nemčinu, maturovala som z francúzštiny, moja profesia si samozrejme vyžadovala latinčinu a naučila som sa tiež starú gréčtinu.

S manželom a deťmi sme veľa cestovali po celej Európe, mne sa naozaj páčilo hociakde.

Recept na vitalitu a dlhovekosť

Ludia sa ma často pýtajú, ako sa stravujem, čo robím pre dobré zdravie. Ja vravím: „Meden agan!“, s mierou si treba dopriať všetkého. Stále jedávam normálne, bez väčších diétnych obmedzení a k mojim najobľúbenejším jedlám patria slivkové knedličky. A keď je príležitosť, zamaškrtím si aj vaječného koňaku. Keď som mala 88 rokov, implantovali mi umelý kĺb a ja chodím normálne, ani neviem, že ho mám. No je to aj šťastie, iste som zdedila dobrý koreň, vysoký vek v našom rode nebýval zriedkavý.

Teraz ma už nič nerozčúli, škoda na to vynakladať silu. Ale nemôžem povedať, že to tak bolo vždy, vedela som sa poriadne rozhnevať, keď sa mi niečo nedarilo. Keď nám syn priviedol predstaviť svoju manželku, ktorú si priviezol zo štúdií v Moskve, chcela som im navariť svoju obľúbenú špecialitu, ale cesto sa všetko rozvarilo. Bola som z toho zúrivá, až dodnes si to pamätám. Chúďa nevesta sa úplne zľakla, iste si pomyslela, do akej rodiny som sa to dostala! No neskôr žili u nás a mali sme pekné rodinné vzťahy.

Horšou stránkou dlhého života je to, že vás postupne opúšťajú blízki ľudia, manžel mi zomrel pred 35 rokmi, zostala som jediná zo súrodencov a nedávno som pochovala syna. Teraz mi v živote

veľmi pomáha nevesta Tamara a tiež vnuk, nakúpia, odvezú ma, kam treba. Mám veľkú radosť, keď sa byt naplní vnúčatami i pravnúčatami, ktoré prídu na návštevu.

No zároveň si hovorím, že toto interview bude jedným z posledných. Dlhšie stretnutia ma už trochu namáhajú...

„Nevesta Tamara je mi oporou“

Stretnutie s pani Dillingerovou patrí k zriedkavým, také sa asi nedajú zažiť hociakedy. Staršia dáma bez námahy počuje, komunikuje, srší humorom, ba popri rozhovore zanôti i žartovnú pesničku z repertoáru divadla Semafor. Bez námahy cituje latinské i grécke príslovia, a nakoniec si z čerstvých fotozáberov vyberie tie, ktoré by chcela mať uverejnené pri svojom rozhovore. Čo dodať? Len zo srdca poďakovať za ochotu podeliť sa s nami o svoje zážitky, popriať veľa krásnych okamihov s najbližšími a zdravie, ktoré vydrží.

Spomienky zaznamenala
Jana Škutková

Snímky Teodor Pasternák

O parku na Račku sa rozhoduje aj na internete

Budúcnosť parku na Račianskom mýte sa už dostala na internet. Mestská časť Nové Mesto spustila špeciálnu webovú stránku, ktorá je venovaná revitalizácii jednej z najobľúbenejších oddychových zón v Bratislave.

Na internet sa diskusia presunula priamo z parku na Račku, kde sa začiatkom septembra uskutočnila verejná diskusia. Na portáli racko.zanovemesto.sk môžu občania od októbra diskutovať o jednotlivých návrhoch z dielne študentov Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Nájdú ich na stránke aj s komentármi autorov. Za návrh, ktorý sa im bude pozdávať najviac, môžu zahlasovať. Študentské práce

spolu s podnetmi a postrehmi občanov sa môžu stať inšpiráciou aj pre finálny návrh novej tváre parku, ktorý vypracuje profesionálna architektonická kancelária. Tú mestská časť vyberie vo verejnej súťaži.

Okrem webovej stránky si občania môžu jednotlivé študentské vizuály prezrieť aj v budove Miestneho úradu Bratislava - Nové Mesto na Junáckej ulici č. 1, kde sú sprístupnené (v miestnosti na prízemí za vrátnicou) počas pracovných dní v čase úradných hodín. Svoje predstavy o budúcnosti parku môžu návštevníci zapísať priamo na mieste.

Študenti vo svojich prácach ponúkli viacero odvážnych nápadov ako vybudovať

vanie malého amfiteátra, minigolfového ihriska či umelej lezeckej steny. Mestská časť má pre konečný projekt revitalizácie už teraz zásadnú podmienku – zeleň v parku musí byť zachovaná na súčasnej úrovni. Počíta sa pri ňom s peniazmi Európskej únie.

Ján Borčin

Vykurovacía sezóna 2011/2012

Jesenné mesiace sú tradične obdobím, kedy sa vo väčšej miere zaoberáme otázkou začiatku vykurovacej sezóny domácností a ostatných objektov. V záujme čo najviac zvýšiť váš komfort - nielen tepelný, ale aj informačný, pripravili sme pre vás zopár rád a odpovedí na najčastejšie kladené otázky.

Obdobie vykurovacej sezóny a podmienky na vykurovanie

Obdobie vykurovacej sezóny a podmienky na vykurovanie sú dané Vyhláškou MH SR 152/2005 Z.z., ktorá stanovuje nasledovné: vykurovacie obdobie sa začína 1. septembra a končí 31. mája, podmienkou na začatie dodávky tepla na vykurovanie je priemerná denná teplota vzduchu pod 13°C dva dni za sebou a podľa predpovede počasia sa neočakáva oteplenie.

Tento rok spoločnosť Bratislavská teplárenská, a.s., začala dodávku tepla na vykurovanie 8. 10. 2011. V porovnaní s minulým rokom je to o mesiac neskôr (v roku 2010 sa vykurovanie bytov začalo 8. septembra), a to práve preto, že podmienka priemerných denných teplôt dovtedy nebola splnená.

Väčšina obytných domov nie je priamym odberateľom BAT, a.s., ich záujmy by mali zastupovať správcovské spoločnosti, ktoré majú s BAT, a.s., uzavreté zmluvy o dodávke tepla. Zmluvou sú riešené obchodné a technické podmienky dodávky, cena tepla, množstvo tepla, teplota vykurovacej vody a časové režimy dodávky. Dodávateľ a odberateľ sa môžu dohodnúť aj na vykurovaní mimo vykurovacej sezóny. To znamená, že aj keď neboli splnené vyššie uvedené podmienky na začatie vykurovacej sezóny, ale odberatelia sa zhodnú na potrebe dodávky tepla, môžu prostredníctvom svojho správcu (ak nemajú zmluvu uzavretú priamo s BAT, a.s.) požiadať BAT, a.s., aby dodávku tepla zabezpečila. Podmienkou na spustenie vykurovania na požiadanie sú technické možnosti jednotlivých odberných miest a súhlas všetkých dotknutých odberateľov.

Reklamácia kvality dodávky tepla alebo teplej vody, prípadne ceny

Ak nastane takýto problém, je nevyhnutné priamo kontaktovať našu poruchovú službu na nonstop linke: 02/57372 420. V prípade, že predmetom reklamácie je cena tepla, dôležité je vedieť, či ste zmluvným partnerom BAT, a.s. Táto skutočnosť je dôležitá najmä pre riešenie prípadnej reklamácie, keďže BAT, a.s., sa nemôže vyjadrovať o obchodných podmienkach zmluvných vzťahov, ktorých

nie je súčasťou, ani do nich vstupovať. Rovnako je dôležité vnímať touto optikou aj vyjadrenia komunikované zo strany BAT, a.s. (napr. nezvyšovanie ceny tepla po zvýšení ceny plynu alebo výšky vrátených preplátok), pretože tieto informácie sa týkajú iba zmluvných partnerov BAT, a.s.

Parametre, ktoré má dodávka tepla a teplej vody obsahovať

Vnútné teploty vo vykurovaných priestoroch počas vykurovacieho obdobia určuje norma STN 06 0210, podľa ktorej napr. teplota v spoločných priestoroch, chodbách by mala byť 15°C, v obývacej miestnosti 20°C, v kúpeľni 24°C atď. Vzhľadom na vyregulovanie bytových objektov a inštaláciu termostatických ventilov si koneční odberatelia sami určujú teplotu v jednotlivých miestnostiach.

Vyhláška č. 630/2005 Z.z. stanovuje parametre teplej úžitkovej vody, za ktorú sa považuje ohriata pitná voda určená na umývanie, kúpanie a pranie. Podľa tejto vyhlášky TUV na výstupe u konečného spotrebiteľa má mať teplotu najmenej 45°C a najviac 55°C.

Na záver niekoľko rád ako ušetriť na kúrení:

- Prispôbte teplotu miestnosti svojim potrebám a účelu miestnosti.
- Kúrenie v noci a počas dlhšej neprítomnosti stlňte (radiátor však nevypínajte úplne).
- Vetrajte intenzívne, ale krátko, viackrát za deň.
- Radiátory pravidelne odzdušňujte. Vzduch vo vyhrievacom okruhu môže náklady na kúrenie zvyšovať.
- Pred radiátor nestavajte žiadne predmety ani nábytok a závesy prispôbte výške radiátora.
- Rolety alebo závesy v noci zatiahajte.
- Pre zvýšenie prenosu tepla z radiátora do vykurovanej miestnosti je vhodné použiť reflexnú fóliu, ktorá zabezpečí odraz tepla do priestoru.
- V prípade zastaraného vykurovacieho systému je vhodné uvažovať o jeho výmene za moderné zariadenie, ktoré vďaka vysokému stupňu účinnosti môže výrazne znížiť náklady na vykurovanie, navyše bude šetrnejšie k životnému prostrediu.

Pre viac informácií kliknite na www.batas.sk

Kontakt: Bratislavská teplárenská, a.s., Bajkalská 21/A, 829 05 Bratislava, e-mail: batas@batas.sk, t.č. 02 / 57372 111

SVETOVÝ DEŇ BIELEJ PALICE

Ako obstáli naši vodiči?

Chodcov biela palica upozorňuje, aby sa nevidiacemu vyhli, prípadne mu pomohli, s čím potrebuje: prejsť cez vozovku, zvládnuť križovatku, nájsť hľadaný obchod alebo inú adresu. Vodič, ktorý vidí človeka s týmto tradičným symbolom, by mal zastáť, aby nevidiaci mohol bezpečne prejsť, lebo nevidí, kde presne je okraj vozovky a či tu chodník vôbec má obrubník.

No čo keď vodič človeka s bielou palicou nevidí, alebo nedajbože nechce vidieť?

Polícia si testovala situáciu v rámci dopravnopreventívnej akcie pri príležitosti Svetového dňa bielej palice 14. októbra na Odborárskej ulici. Preventistka kpt. JUDr. Patrícia Sikelová z Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave III v súčinnosti s policajtmi Krajského dopravného inšpektorátu v Bratislave zastavovali motorové vozidlá, ktoré nezastali a nedali prednosť mladej žene s bielou palicou na prechode pre chodcov. Napriek tomu, že podľa zákona č.8/2009 Z. z. je vodič povinný dbať na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a chodcom, najmä deťom, osobám so zdravotným postihnutím, osobitne voči osobám, ktoré používajú bielu palicu a starým osobám. **Vodičov, ktorí zastavili, bolo 107, žiaľ, nezastalo ich až 249!** Tých policajti „vyriešili“ na mieste. Napokon rozdali letáky, ktoré vodičov upozorňujú na ľudí s bielou palicou – veď žijú medzi nami a tiež sa chcú bezpečne dostať domov.

(vv)

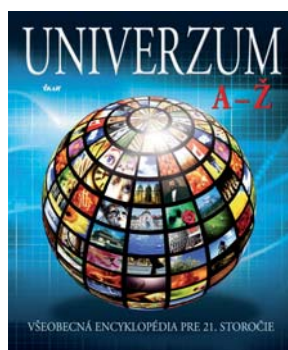
Snímka archív PZ

Aké možnosti majú novomestskí seniori

Zimné mesiace poskytujú menej možností na aktivity v prírode, no doma sedieť rozhodne netreba. Príďte medzi nás a prežite príjemné chvíle v spoločnosti. Prinášame prehľad o činnosti klubov dôchodcov v Novom Meste.

ADRESA KLUBU	KONTAKTNÁ OSOBA A TELEFÓN	ČINNOSŤ OD - DO PONDELOK - PIATOK	AKTIVITY
Chemická č. 1	H. Mitošinková 44 25 84 12	13. h – 17. h	omše v nedeľu od 8. h, spoločenské hry a podujatia, výlety, divadlá
Jeséniova č. 5	A. Čúzyová 54 79 35 89	10. h – 14. h	obedy, čítanie novín, divadlá, výlety, kúpanie, práca výborov - Jednota, ČK, zdravotne postihnutí, klub, prednášky, prezentácie zdravotných výrobkov
Nobelova „Domovinka“	A. Krutá 44 45 74 57	13. h – 17. h	výlety, vychádzky, spoločenské hry, čítanie novín, kníh, časopisov, posedenia pri káve, spoločenské a kultúrne podujatia
Račianska č. 89	Mgr. E. Lieskovcová 44 25 34 95	10. h – 17. h	obedy, cvičenia, kultúrne podujatia, čítanie novín, časopisov, hry, spoločenské aktivity, ručné práce, výlety, internet
Sibírska č. 37	A. Erossová 44 25 44 79	10. h – 17. h	obedy, cvičenie, posedenia pri káve, výlety, vychádzky, kultúrne a spoločenské podujatia a pod.
Stromová č. 18	E. Polčicová 54 77 14 41	10. h – 17. h	obedy, cvičenie – zumba, posedenia, prednášky, vychádzky do prírody, výlety, spoločenské a kultúrne aktivity
Športová č. 1	J. Zvarová 55 41 07 29	14. h – 18. h	ručné práce, posedenia, besedy, hry, kultúrne podujatia, cvičenie, výlety, súťaže, internet
Vajnorská č. 51	R. Deáková 44 25 09 06	13. h – 17. h	obedy, cvičenie pamäti, besedy, prezentácie, ručné práce, hry, výlety, posedenia, krížovky, internet

Svet zhrnutý do päťkilovej knihy

Keď sa vo výkladoch kníhkupectiev objavila nová všeobecná encyklopédia UNIVERZUM A-Z, privítala ju naša kultúrna verejnosť zhodným „Konečne!“. Je to prvá jednoväzbová kniha tohto typu od nežnej revolúcie a prichádza z vydavateľstva IKAR.

Čísla sú ako zvyčajne strohé: štyri roky práce početného tímu, 16 tisíc hesiel, 1024 strán, 3500 obrázkov. Podľa nášho významného jadrového fyzika prof. Branislava Sitára, ktorý bol pri uvádzaní na trh jedným z troch jej krstných rodičov, by nemala chýbať v žiadnej rodine, ktorá chce byť kultúrna. Lebo súčasný človek potrebuje popri svojej odbornosti aj istú úroveň všeobecného vzdelania. „Na internete musím hľadať,“ povedal, „no v tejto knihe nájdem aj to, čo nehľadám – kde ju otvorím, tam nájdem niečo zaujímavé.“

Viera Vojtková

ZATEPL'UJTE S ROZUMOM

SKÚSENOSTI
CERTIFIKOVANÁ KVALITA
VÝSLEDKY

www.psstavby.sk

PS STAVBY

MINERGO na svahu Koliby

Jeden z našich prvých nízkoenergetických komplexov

To, že sa na juhovýchodnom okraji Koliby rodí čosi hodné pozornosti, nám najprv signalizoval zoznam architektonických diel nominovaných na tohtoročnú cenu CE.ZA.AR, udeľovanú Slovenskou komorou architektov. (Z územia Nového Mesta bol v zozname ešte jeden nominant. V inej kategórii - Rekonštrukcia a obnova budov - súťažil o túto cenu aj Zimný štadión O. Nepelu.) Obe tieto diela sme onedlho našli aj v zozname nominácií na Cenu ARCH, teda na cenu rovnomenného architektonického časopisu. A tesne pred uzávierkou sme sa dozvedeli, že obytný komplex MINERGO získal cenu CE.ZA.AR 2011 v kategórii bytových domov – gratulujeme!

Na terénnych terasách východného svahu Koliby vyrástol bytový objekt zaujímavý z viacerých hľadísk. Autori – architekti Juraj Hantabal a Michaela Hantabalová so spolupracovníčkou Kristínou Izákovou ho pracovne nazvali Lína východ, lebo ide o prvý z dvojice objektov rovnakého tvaru a vzhľadu, umiestnených na pozemku rovnobežne pod sebou. Jeho dvojča Lína západ (dokončia ho koncom roka 2012) bude takisto predstavovať takmer 100-metrový pozdĺžny objekt zložený z piatich rovnako riešených obytných sekcií, ktoré svojou odstupňovanou výškou reagujú na konfiguráciu terénu. Oba objekty komplexu Minergo budú stáť pod prístupovou komunikáciou vedúcou od Podkolibskej ulice – tá sa už dobudováva.

Bytové objekty sú trojposchodové. Dlhú

fasádu členia v pravidelnom rytme zvislé pásy lodžií a okenných otvorov rozličných rozmerov. Ustupené štvrté poschodie má o polovicu menej bytov a viac terás.

Plochá strecha je sčasti využitá na umiestnenie dvoch tepelných čerpadiel. Sú to zariadenia v laickej verejnosti ešte vždy pomerne málo známe, ktoré pomocou kompresora poháňaného elektrinou výhodne využívajú nízkopotenciálové teplo obsiahnuté vo vzduchu, vo vode alebo v pôde. V tomto prípade ide o tzv. čerpadlá voda-vzduch. A to je ďalšia zaujímavosť tohto bytového komplexu. Minergo je totiž nízkoenergetický komplex, jeden z prvých svojho druhu na Slovensku. Čerpadlá zabezpečia „teplovzdušné“ vykurovanie a chladenie všetkých bytových priestorov. Každý byt bude s týmto

zdrojom spájať vlastná decentrálna vzduchotechnická jednotka obohatená o rekuperátor použitého vzduchu.

V podzemnom podlaží bude hromadná parkovacia garáž (63 miest + 3 miesta pre imobilných). Okrem nej tu budú aj trojizbové byty sčasti zapustené do svahu, ku ktorým budú priliehať takisto ako na prvom podlaží predzáhradky na zelenej streche garáže. K bytom na ďalších podlažiach – dvoj, troj a štvorizbovým – budú patriť balkóny a terasy. Výhľady na mesto pridávajú na hodnote bytom v celej tejto lokalite. V bytovom dome Lína východ sa ráta aj so stomatologickou ambulanciou.

Ako ste vôbec prišli na myšlienku vykurovať domy čerpadlami, spýtala som sa architekta Hantabala. „Prišiel s tým investor,“ odpovedal, „pokladal to za novum a pridanú hodnotu na slovenskom stavebnom trhu.“ Ako sa ukazuje, oprávnene.

A čo okolie komplexu? „Keď sa dobuduje prístupová komunikácia a Lína západ, celé okolité prostredie sa upraví a vysadí verejnou zeleňou, okrem toho pribudne aj zeleň v predzáhradkách.“

Takže celkový obraz bytoviek, zatiaľ trochu strohý, zmäkčí a dotvorí ich budúci prírodný rámec.

Viera Vojtková

Snímky z archívu architektonickej kancelárie Hantabal architekti

Záver sezóny skateboardingu

Letnú prevádzku skateboardovej minirampy ukončila v druhú októbrovú sobotu v záhrade klubu Inter-galaktická Obluda záverečná súťaž. Dvanásť jazdcov a približne štyridsať divákov prišlo napriek nepriaznivému počasiu. Prvenstvo vyhral minirampový terminátor Lukáš Mihalec z Bratislavy. Druhé miesto a zároveň best trick si vyjzdil Braňo Moravčík z Madu-níc. Ceny od sponzorov za tretie miesto si odniesol Mišo Horečný, zrejme najvyšší skateboardista Slo-venska, výhra putovala do Žiliny. Štvrté miesto si bez-

pochyby zaslúžil Juro Vartík z Nitry, ocenený aj cenou poroty za podanie heroického výkonu v druhej jazde. Pestrá účasť jazdcov z mnohých kútov našej krajiny potvrdzuje úspech a význam projektu, zároveň však poukazuje na problém stále chýbajúceho betónové-ho skateparku v Bratislave. Minirampu záujemcovia využívali do konca októbra. Projekt Skate in Obluda, organizovaný Asociáciou Skateboardingu SR, sme mohli realizovať vďaka podpore mestskej časti Nové Mesto a tasty Constructions. *Dano Brossmann*

INZERCIA:

EKO-podnik VPS, Halašova 20, Bratislava predáva vyradený majetok /nepojazdné autá/: Avia s plošnou /r.1998/, Liaz - ramenový nakladač /r.1992/, Škoda 706 /r.1986/, 3 kosačky /r.1996 a 2x r.1997/, hrabačka /r.1997/, zberač lístia /r.1992/ a počítač /r.1997/. Bližšie informácie na č. t. 44259188. Ponuka platí do 15. 11. 2011.

Hľadáme spolupracovníkov na sprostredkovanie inzercie. Kontakt: 4925 3241, hlas@banm.sk

Inštalatér – aj malé opravy.
Kontakt: 0904 572 977

Tepujem koberce, sedačky, posteľe.
Kontakt: 0903 195 861, 02/ 4425 9038

Pasienky roztancujú mladí súťažiaci

V športovej hale Pasienky sa 5. novembra koná 8. ročník súťaže v moderných tancoch H&T CUP 2011. Vyše 5500 tanečníkov predviedlo v doterajších ročníkoch vyše 600 choreografií. „Súťaž je otvorená milovníkom tanca od detí z materských škôl cez žiakov ZUŠ

alebo Centier voľného času až po „profesionálnych“ tanečníkov. Tancovali u nás Česi, Maďari i Ukrajinci,“ približuje súťaž organizátorka a choreografka Lucia Maniková. „Z tanečných kategórií uvidíme tance v štýle Disco, Hip hop, STREET DANCE, FUNKY, OPEN /MODERN DANCE. Novou súťažnou kategóriou bude LADIES STYLE, choreografie s energickým, sexi tanečným štýlom inšpirovaným modernou R’n’B hudbou.“ Členmi poroty sú významní odborníci z oblasti tanca, učitelia z VŠMU a FTVŠ, ale i známi tanečníci. Viac než 12-hodinový tanečný maratón sa začína už o 8. h ráno. Pekným gestom organizátorov je benefičný charakter podujatia a bezplatný vstup handicapovaných mladých ľudí, ktorým chcú viesť zdravé deti k porozumeniu a ohľaduplnosti k týmto svojim rovesníkom. Viac informácií na www.h-t.sk. *(red)*

Bežci si zmerali sily

V sobotu 1. októbra sa na Kuchajde uskutočnilo okresné kolo súťaže školských družstiev v cezpoľnom behu, ktoré už tradične organizovalo Centrum voľného času v spolupráci so základnou školou Kalinčikova. Štartovali kategórie mladších žiakov (trať dlhá 1500 m), starších žiakov (3 km), mladších žiačok (1500 m) a starších žiačok (2 km). Spolu sa súťaže zúčastnilo 70 chlapcov a 59 dievčat z deviatich škôl, do krajského kola postupujú iba vyššie kategórie. Zo

starších chlapcov boli najrýchlejší bežci zo ZŠ Kalinčikova a medzi staršími dievčatami si prvenstvo vybojovali žiačky zo ZŠ Tbiliská z Rače. *(red)*

Kupón na nezáväzný skúšobný tréning

V spoločnosti žien sa robia dve veci jednoduchšie: tréning a rečenie.

Mrs.Sporty klub 472
Promenáda Tri Veže
Bajkalská ul. 9/A
831 04 Bratislava, SK
Mobil: 0911 018 343
www.mrssporty.sk

Mrs.Sporty
Váš osobný športový klub

Škola ide na Slovan!

To je názov projektu, prostredníctvom ktorého sa žiaci základných a stredných škôl v Bratislavskej župe dostanú ako fanúšikovia na domáce zápasy HC Slovan Bratislava. Projekt spolupráce medzi hokejovým klubom a župou predstavil na stretnutí s učiteľmi škôl v pôsobnosti BSK Milan Vajda, riaditeľ marketingu HC Slovan Bratislava.

„Základných a stredných škôl je v Bratislave a kraji približne 130, našich domácich zápasov 27. Je teda jasné, že všetkých v prvom roku ne-

uspokojíme. Preto by sme boli radi, keby si školy svoj zápas na Slované tak trochu aj zaslúžili,“ hovorí generálny manažér Maroš Krajčí. Spôsob a podmienky, ako sa o návštevu domáceho zápasu Slovana uchádzať, sú zverejnené na webovej stránke klubu – www.hcslovan.sk. Kolektív vybranej školy, resp. triedy dostane možnosť vyrobiť si o sebe vlastný informačný videomateriál a predstaviť sa a svoje aktivity aj ostatným návštevníkom zápasu na videokocke. *(bsk)*

Pozývame

Stredisko kultúry Bratislava

– Nové Mesto, Vajnorská 21

tel. 44373771, 44372620

e-mail: info@skvajnorska.sk

www.skvajnorska.sk

2. 11. 2011, streda 17,30 h
Cesta za poznaním, klubové stretnutie

3. 11. 2011, štvrtok 16. h
Klub Patchwork

5. 11. 2011, sobota 17. h
Za dychovkou na Vajnorskú s DH KRIŽOVIANKA, tanečné podujatie v ľudovom tóne pre mladých aj starších, žrebovanie vstupeniek na ďalšie podujatie

7., 14., 21., 28. 11. 2011, pondelok 18. h
Sahadža joga – pokročilí. Ako sa zbaviť stresu, napätia, vstup voľný

8., 15., 22., 29. 11. 2011, utorok 18. h
Sahadža joga – začiatčníci. Ako sa zbaviť stresu, napätia, klubové stretnutie pre stálych aj nových záujemcov, vstup voľný

10. 11. 2011, štvrtok 16. h
Klub priateľov opery SND, pravidelné stretnutie členov

12. 11. 2011, sobota 17. h
Čaj o piatej s HS SATURN, tanečné podujatie pri hudbe 60. – 90. rokov v príjemnom prostredí pri sviečkach a žrebovanie vstupeniek o zaujímavé ceny

18. 11. 2011, piatok 16. h
GARÁŽ – FEST, koncert začínajúcich hudobných skupín, venovaný 17. novembru

19. 11. 2011, sobota 17. h
Čaj o piatej s HS UNI, tanečná zábava pre všetkých fanúšikov hudby 60. – 90. rokov so žrebovaním vstupeniek

22. 11. 2011, utorok 17. h
Bratislavský včelársky spolok, pravidelné stretnutie členov a záujemcov

23. 11. 2011, streda 18. h
Túlavé topánky, podujatie pre záujemcov o cestovanie a poznávanie

24. 11. 2011, štvrtok 19. h
Koncert skupiny KAMELOT, ďalší z koncertov 10. ročníka Folk country sála alebo koncerty na vaše želanie
Skupina Kamelot patrí medzi najznámejšie folk country skupiny v ČR i na Slovensku, má veľa priaznivcov, ktorí dokážu naplniť koncertné sály.

25. 11. 2011, piatok 14. h
Informačné centrum zdravia

26. 11. 2011, sobota 10. h
Na všetko je liek

26. 11. 2011, sobota 9. – 15. h
DEŇ MEDU a včelích produktov, kvalitný med a poradenstvo priamo od včelára

26. 11. 2011, sobota 17. h
Katarínsky čaj o piatej s HS CHARLIE, Katarínska zábava v príjemnom prostredí, nie „na blate“, ale pri sviečkach

Výstavy:

3. – 13. 11. 2011
XIII. FOTOSALÓN, výstava ocenených fotografií z našich a zahraničných súťaží, vernisáž 3. 11. 2011 o 17. h

29. 11. – 16. 12. 2011
DUK predstavuje...

Návštevný čas výstav: pondelok – piatok 14. – 18. h, sobota v rámci podujatí

Výmenné stretnutia zberateľov (VSZ):

5. 11. 2011, sobota 8. – 12. h
VSZ mincí, medailí, pohľadníc, bankoviek, odznakov, vyznamenaní, telefónnych kariet, etikiet, filatelie, kníh, gramofonov...

19. 11. 2011, sobota 8. – 12. h
VSZ elektro, domácich, rybárskych a foto po- trieb, železničných a automobilových modelov...

Predpredaj vstupeniek:

pondelok – streda 16. – 19. h a 1 hodinu pred podujatím v SK BNM Vajnorská 21, Zmena programu vyhradená

Kurzy, krúžky:

Jazykové kurzy:

- angličtina, nemčina, taliančina pre dospelých, klasický a polointenzívny kurz, 50 hodín
- pre začiatčníkov, mierne pokročilých, pokročilých – konverzácia, 1 x alebo 2 x týždenne, 50 hodín

Výtvarné kurzy:

- Keramika pre dospelých, 1x týždenne pondelok, utorok 17. – 20. h
- Keramika pre deti, streda 17. – 19. h
- Výtvarné techniky, utorok 17. – 20. h, maľba, kresba, grafika a iné kombinované techniky pre začiatčníkov aj pokročilých
- Výtvarná škola Dany Zacharovej, 1x týždenne štvrtok, piatok 14,30 – 17. h pre malých aj veľkých a príprava na školy umeleckého zamerania

Praktické:

- Šijeme s Burdou, škola strihov a šitia, návrhárstvo, nové módne trendy, 1x týždenne, utorok, streda 17. – 20. h začiatčníci, štvrtok 17. – 20. h pokročilí
- Moderovanie a komunikácia
- Kurz tvorivého písania
Pohybové:
- joga, utorok 17,15 h

Hudobné:

- klavír, hudobná teória, utorok, streda, štvrtok 14. – 20. h

Dom kultúry Kramáre,

Stromová 18, tel. 54 77 11 48

www.skvajnorska.sk, e-mail: dkkramare@chello.sk

9., 23. 11. 2011, streda 16,30 h
Klub Venuša, stretnutie Ligy proti rakovine

14. 11. 2011, pondelok 19. h
120. Poetický večer s Jurajom Sarvašom

26. 11. 2011, piatok 16. h
O psíkovi a mačičke, účinkuje divadlo Rád červených nosov

Predpredaj vstupeniek:

pondelok, utorok, streda od 16. do 19. h
Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia. Zmena programu vyhradená, vstupenky nerezervujeme.

KURZY, KRÚŽKY:

Výtvarná výchova:

- Ateliér neprofesionálnych výtvarníkov, 1x mesačne
12. – 13. 11. 2011 od 9. h do 14. h
- VYT FIT- výtvarné relaxcentrum - info v DK

Pohybové kurzy, krúžky:

- Škola pred škôlkou, pohybové cvičenie pre deti od 15 mesiacov do 3 rokov s mamičkami na MD, s hudobným sprievodom, utorok 10. – 11,15 h

- Zdravotné cvičenie na problémy s chrbticou s prvkami jogy, začiatčníci štvrtok od 18,15 h, pokročilí utorok od 18,15 h

- Pilatesove cvičenia, pondelok 17. – 18. h
I. skupina, 18,15 – 19,15 h **II. skupina**

- ZUMBA, v tanečnom štýle latino tancov (merenge, salsa, cumbia, reggaeton), utorok, štvrtok od 17. h

Hudobné kurzy:

- Hra na klavír, spev, hudobná teória, pre deti, dospelých, seniorov
- Štúdio Alexander

REPETE NÁVRATY

galakonzert úcty k starším

Starosta mestskej časti Bratislava – Nové Mesto Rudolf Kusý vás pozýva na galakonzert pre seniorov. Uskutoční sa 22. novembra 2011 od 17. h v Dome odborov Istropolis. Vystúpia populárni slovenskí speváci Martin Jakubec, Dušan Grúň, Zdeno Sychra a ďalší. Lístky získate bezplatne v kluboch dôchodcov a hodinu pred predstavením pred Istropolisom.

Dlhá otváracia doba

Pohodlné parkovanie

Krátka čakacia doba

**Exkluzívne
Lidl značky
- overená
kvalita !**

Denne čerstvé
ovocie a zelenina

Vlastná pekáreň

Čerstvé mäso a hydina

Dulano

Milbona

GEBIRGSJÄGER

Linessa
vital & active

Vitakrone
★★★★★

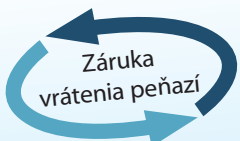
toujours

vitafit

CRUSTI CROC

J. D. GROSS

W5

Každý u nás zakúpený výrobok môžete v lehote do jedného mesiaca vrátiť. Na základe predloženia pokladničného bloku dostanete späť jeho kúpnu cenu. Samozrejme platí príslušná zákonná lehota na reklamáciu tovaru.

Garancia vrátenia peňazí

Platba platobnými kartami

Ústretovosť

GIBELLINI

BRATISLAVA –
ŠKULTÉTYHO ul.

